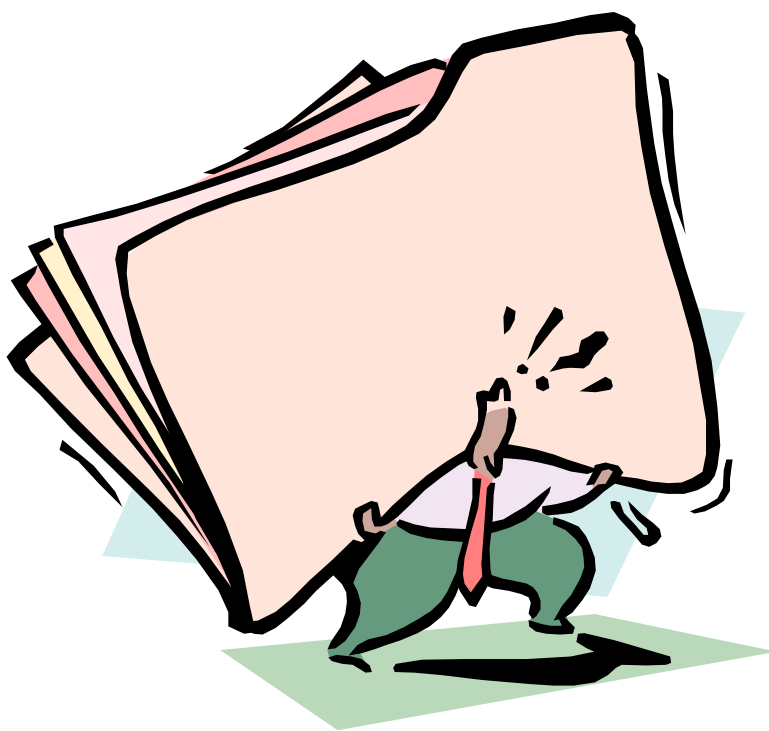

REGELSAMMANSTÄLLNING PÅ AVFALLSOMRÅDET

Reviderad utgåva, aug 2004

1. Inledning.....	3
2. Avfallsdefinitioner och beskrivning av vissa avfallsslag.....	5
2.1 Definitioner på avfall	5
2.2 Definitioner vid hantering av avfall.....	7
2.3 Beskrivning av några särskilda avfallsslag.....	8
2.3.1 Bygg- och rivningsavfall.....	8
2.3.2 Sjukvårdens avfall	9
2.3.3 Förpackningsavfall.....	11
2.3.4 Skrot	12
2.3.5 EI-avfall (Uttjänta elektriska och elektroniska produkter)	12
2.3.6 Djurkadaver, matavfall m.m.....	14
2.3.7 Avfall från fartyg och båtar.....	15
3. Klassificering av avfall.....	17
4. Avfallsstatistik.....	18
5. Avfallshanteringen i länet.....	21
6. Miljömål på avfallsområdet	22
6.1 Nationella miljö kvalitetsmål.....	22
6.2 Regionalt.....	23
6.2.1 Miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö"	23
6.2.2 Miljö kvalitetsmålet "Giffri miljö"	25
6.2.3 Miljö kvalitetsmålet "Skyddande ozonskikt"	25
6.2.4 Miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård"	25
6.3 Lokalt	26
7. Lagstiftning	27
7.1 EG-regler	27
7.2 Huvuddrag i 15 kap MB	27
7.3 Förordningar, föreskrifter, allmänna råd och handböcker till 15 kap MB m.m.	29
7.4 Några regler enligt ovan redovisade förordningar m.m.	31
7.4.1 Kommunal renhållningsskyldighet.....	31
7.4.2 Avfallsplan och renhållningsordning (RO).....	31
7.4.3 Producentansvar.....	32
7.4.4 Tillstånds- och anmälningsplikt.....	34
7.4.5 Andra skyldigheter och förbud.....	39
7.4.6 Deponeringsförbud m.m.	40
7.4.7 Krav på deponier och deponering	40
7.5 Andra lagar än MB som rör avfall, med tillhörande förordningar etc.	43
8. Miljömyndigheternas tillsynsområden	45
9. Andra myndigheters arbete/tillsyn.....	46
10. Mer kunskap och information.....	47
10.1 Litteratur.....	47
10.1.1 Allmänt.....	47
10.1.2 Avfallsbehandling	47
10.1.3 Bygg- och rivningsavfall.....	48
10.1.4 Farligt avfall	48
10.1.5 Företag/verksamheter	48
10.1.6 Hamnar	49
10.1.7 Jordbruk.....	49
10.1.8 Sjukvårdsavfall.....	49
10.1.9 Producentansvar.....	49
10.2 Webbplatser med information om avfall	49
10.3 Länsstyrelsens avfallsgrupp	51
10.4 Miljösamverkans projektgrupper.....	51
10.5 Referenser	51

1. Inledning

Inledning till första utgåvan juni 2002

Det har hänt mycket med lagstiftningen kring vårt avfall de senaste åren. Några av de stora förändringarna är;

- Vid årsskiftet (2002) infördes förbud för deponering av utsorterat brännbart avfall. Möjligheter att få dispens från detta förbud finns dock. Motsvarande förbud för deponering av organiskt avfall träder i kraft den 1 januari 2005.
- Renhållningsförordningen och Förordningen om farligt avfall upphörde att gälla den 1 januari 2002 och ersattes av Avfallsförordningen (SFS 2001:1063). Detta har bland annat inneburit att den så kallade avfallslistan är gemensam för allt avfall och farligt avfall markeras med en asterisk `\*`.
- I juni 2001 införlivades EG-direktivet om deponering av avfall i svensk lagstiftning genom att förordningen och föreskrifter om deponering av avfall infördes. Samtliga deponier i länet berörs genom att en anpassnings- eller avslutningsplan skall lämnas till tillsynsmyndigheten innan den 1 juli 2002.

Många miljö- och hälsoskyddskontor har önskat en snabbguide genom djungeln av lagar, förordningar och föreskrifter som berör detta område.

Syftet med denna sammanställning är att ge en kort överblick av avfallslagstiftningen samt andra föreskrifter som knyter an till detta område och att belysa vissa problemområden.

Dokumentet har sammanställts av undertecknad i samråd med Miljösamverkan Västra Götalands arbetsgrupp för avfall.

Juni 2002

Camilla Landén

Biträdande projektledare Miljösamverkan Västra Götaland

Reviderad utgåva augusti 2004

2004 har Miljösamverkan ett delprojekt om verksamhetsavfall, för detta har en särskild handledning tagits fram.

Regelsammanställningen behövs som ett komplement till handledningen, och eftersom det inträffat en del regeländringar på avfallsområdet har sammanställningen nu reviderats.

Revideringen har gjorts av Miljösamverkans projektgrupp verksamhetsavfall. Den slutliga redigeringen har projektledare Lasse Lind svarat för.

Nyheter i reviderade utgåvan

Utöver uppdatering av författningsbeteckningar, litteraturförteckning m.m. kan som en kort sammanfattning av vad som främst är nytt sedan första utgåvan följande nämnas:

- Nya bestämmelser i NFS 2004:10 om avfall till deponi (till följd av Rådets beslut 2003/33/EG om kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid avfallsdeponier). Har medfört ändringar huvudsakligen på sid 41. i avsnitt 7.4.7 Krav på deponier och deponering
- Ett nytt avsnitt om producentansvar (7.4.3) har lagts in. Producentansvar beskrevs också i första utgåvan, men inte samlat på ett ställe.
- Förpackningsavfall (2.3.3) och EI-avfall (2.3.5) är nya avsnitt.
- Avsnittet om sjukvårdens avfall (2.3.2) har utökats en hel del.
- Avsnittet Djurkadaver, matavfall m.m (2.3.6) har utökats en hel del.
- Avsnittet om miljömålen, sid 22 f har uppdaterats och utökats
- Ett nytt avsnitt 7.5 Andra lagar än MB som rör avfall, med tillhörande förordningar etc. har lagts till.
- Mer länkar till författningar har lagts in (för den som läser regelsammanställningen på datorn)

2. Avfallsdefinitioner och beskrivning av vissa avfallsslag

2.1 Definitioner på avfall

- *Avfall*: Sedan 1999 tillämpas EG:s avfallsdefinition: “Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.” ([15 kap. 1 § Miljöbalken](#) (MB)). (För förklaring av avfallskategori - se nedan under rubriken klassificering.)
- *Hushållsavfall*: “Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.” ([15 kap. 2 § MB](#)). Exempel på hushållsavfall är sopor, köksavfall, latrin, slam från slamavskiljare, skrymmande avfall (möbler m.m.), läkemedelsrester, oljerester etc.
Med jämförligt avfall menas avfall från industrier, affärer och likartade verksamheter som uppkommer som en direkt följd av att människor oavsett ändamål eller verksamhet uppehåller sig inom en lokal eller i en anläggning. Exempelvis avfall från personalmatsalar, restaurangavfall och toalettavfall.
- *Farligt avfall*: “sådant avfall som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 2 till denna förordning eller annat avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 till denna förordning” ([4 § avfallsförordningen, SFS 2001:1063](#))

De farliga egenskaperna enligt bilaga 3 (definitionstexterna till H1-H14 inte medtagna här):

H 1 Explosivt

H 2 Oxiderande

H 3-A Mycket brandfarligt, H 3-B Brandfarligt

H 4 Irriterande

H 5 Hälsoskadligt

H 6 Giftigt

H 7 Cancerframkallande

H 8 Frätande

H 9 Smittförande

H 10 Fosterskadande

H 11 Mutagent

H 12 Ämnen och preparat som avger giftiga eller mycket giftiga gaser i kontakt med vatten, luft eller syra.

H 13 Ämnen eller preparat som på något sätt, efter omhändertagande, kan ge upphov till ett annat ämne t.ex. lakvätska som har någon av de egenskaper som ovan uppräknats.

H 14 Ekotoxiskt: ämnen och preparat som omedelbart eller på sikt innebär risk för en eller flera miljösektorer.

En vägledning till hur detta kan tillämpas ges i [Naturvårdsverkets handbok 2003:8 Farligt avfall](#): ”Sammanfattningsvis och mycket förenklat: varor och beredningar som måste märkas med farosymboler (t.ex. mutagena, frätande, giftiga m.m.) eller annan information om att de är farliga blir farligt avfall när de kasseras. Hänsyn måste härvidtas till eventuell utspädning av varan vid användandet.”

Ytterligare hjälp ges i RVFs Vägledning- klassificering av farligt avfall (utkommer aug-sept 2004)

- *Riskavfall*: Ett begrepp som tidigare använts av Socialstyrelsen för vissa avfall med farliga egenskaper från sjukvården. Begreppet finns dock kvar i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och avser där smittförande, biologiskt, skärande/stickande eller radioaktivt avfall samt läkemedelsavfall. Socialstyrelsen använder nu bara begreppen smittförande avfall (som inkluderar skärande-stickande avfall som varit i kontakt med kroppsvätskor) och biologiskt avfall som är fast ämne eller fast substans från människa (allmänna råd finns, som syftar till att skydda mot att lukt, utseende m.m. orsakar fysisk eller psykisk olägenhet).
- *El-avfall (avfall som utgörs av elektriska eller elektroniska produkter)*. I avfallsförordningen 6 § definieras elektriska och elektroniska produkter:
”1. produkter som i sin utformning och för en korrekt funktion är beroende av elektriska strömmar eller elektromagnetiska fält,
2. utrustning för generering, överföring och mätning av elektriska strömmar eller elektromagnetiska fält, eller
3. material som ingår eller har ingått i sådana produkter eller utrustning som avses i 1 och 2.”
Vissa preciseringar m.m. finns i den del av paragrafen som inte citerats här.
- *Brännbart avfall*: sådant avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat ([4 § avfallsförordningen](#)).
- *Organiskt avfall*: sådant avfall som innehåller organiskt kol, exempelvis biologiskt avfall och plastavfall ([4 § avfallsförordningen](#))
- *Biologiskt nedbrytbart avfall*: Allt avfall som kan brytas ned utan tillgång till syre (anaerobt) eller med tillgång till syre (aerobt). [3 § förordning om deponering \(FD, SFS 2001:512\)](#).
- *Icke-farligt avfall*: Avfall som inte är farligt avfall ([3 § FD](#)).
- *Inert avfall*: Avfall som inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar. (Ur [3 § FD](#), vars definition är utförligare).

Se också under deponiklasser, sid 41 om Rådets beslut 2003/33/EG som bl.a. innehåller kriterier för klassificering av farligt avfall, icke-farligt avfall och inert avfall som ska deponeras.

- *“Gråzonsavfall”*: Ett begrepp som inte förekommer i lagstiftningen, men ibland används i samband med frågeställningar om hur avfallslag ska klassificeras. Termen började användas när begreppet miljöfarligt avfall infördes, och syftade då på sådant som man inte riktigt bedömde som miljöfarligt avfall, men ändå ville ha en viss extra kontroll på i samband med deponering. Det kunde röra oljeförorenade massor, tvätt-hallsgrus, asbest, vattenbaserade färger, brunstensbatterier o.dyl. Med de nya reglerna om farligt avfall och den gemensamma EU-klassificeringen av avfall bör utrymmet för tveksamhet om ett avfalls klassificering ha minskat. Nu finns också klara regler för hur man ska gå till väga vid bedömning av ett avfall som i och för sig är farligt avfall enligt avfallskatalogen, men som kanske ändå inte har farliga egenskaper:

Enligt [7 §](#) avfallsförordningen får länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att ett visst avfall inte ska anses som farligt avfall. En sådan dispens får ges endast om det finns särskilda skäl och innehavaren visar att avfallet inte har någon av de farliga egenskaper som anges i bilaga 3 till förordningen.

- *Producentansvarsavfall*: Avfall som, enligt särskilda förordningar, genom producentens försorg ska samlas in, transporteras bort och återvinnas.

Med *producent* avses

1. den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning, eller

2. den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.

Se vidare avsnitt 7.4.3 Producentansvar på sid 32.

2.2 Definitioner vid hantering av avfall

- *Hantering* av avfall ([MB 15:3](#)): Verksamhet eller åtgärd som innebär insamling, transport, återvinning eller bortskaffande av avfall. Vad som avses med detta framgår av nedanstående utdrag ur [SFS 2001:1063](#):

"---

insamling av avfall: uppsamling, sortering eller blandning av avfall för vidare transport,

återvinning av avfall: förfaranden som anges i bilaga 4 till denna förordning,

bortskaffande av avfall: förfaranden som anges i bilaga 5 till denna förordning,

deponering: bortskaffningsförfarande som innebär att avfall läggs på en deponi.---

- *Behandling*: I [14 § i förordningen om deponering](#) liksom i Naturvårdsverkets läsanvisningar till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd definieras behandling som "användning av fysikaliska, termiska, kemiska eller biologiska metoder, inklusive sortering, som ändrar avfallens egenskaper så att dess mängd eller farlighet minskas, hanteringen underlättas eller återvinning gynnas".

- *Deponi*: Med deponi avses i denna förordning upplagsplats för avfall. Som deponi anses inte en plats eller anläggning där avfall
  1. omlastas för att beredas för vidare transport till en annan plats där det skall återvinnas, behandlas eller bortskaffas,
  2. lagras innan det återvinns eller behandlas, om lagringen sker för en kortare period än tre år, eller
  3. lagras innan det bortskaffas, om lagringen sker för en kortare period än ett år.([5 § avfallsförordningen](#))

Eftersom deponering av avfall alltid är tillståndspliktigt är dessa undantag viktiga. Att lagra avfall upp till tre år är inte deponering om avfallet ska återvinnas eller behandlas, men ska det bortskaffas räknas det som deponering redan efter ett år.

("Behandlas" i punkt 2 syftar på den snävare definitionen av behandling i 14 § FD).

- *Mellanlagring*: Yrkesmässig insamling och lagring av avfall på en plats där avfallet inte har uppkommit och där avfallet inte heller ska bortskaffas eller återvinnas. Lagring kortare tid än ett år (framgår av bilagan till Förordning ([1998:899](#)) om miljöfarlig

verksamhet och hälsoskydd (FMH)). Se vidare på sid 34 f om vad som kan betraktas/inte betraktas som mellanlagring.

2.3 Beskrivning av några särskilda avfallsslag

2.3.1 Bygg- och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall innehåller dels mycket material och komponenter möjliga för återanvändning eller materialåtervinning, dels många miljöfarliga komponenter. Beträffande miljöfarligt material i rivningsavfall så ska bl.a. följande uppmärksammas

- PCB i fogmassor, kondensatorer m.m.
- Kvicksilver i automatiska brytare för trappbelysning och hissar, i nivåvakter i avloppsbrunnar, i termometrar, manometrar m.m. i panncentraler
- Asbest
- Impregnerat virke
- CFC i vitvaror och isolering
- Bly i kablar och gjutjärnsrörsskarvar
- Kvarlämnade oljor, kemikalier

Alla sådana material blir farligt avfall i samband med rivningen (med några få undantag) och ska tas om hand enligt reglerna för detta. Om rivaren hävdar att materialet inte är avfall utan ska återbrukas eller hanteras på annat sätt kan det vara bra att känna till att dessa material även omfattas av andra bestämmelser. För *PCB-haltigt material* finns en förordning ([1998:122](#)) om bortskaffande av PCB m.m. För *kvicksilverhaltiga varor* finns bestämmelser i förordningen ([1998:944](#)) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter och i Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer ([KIFS 1998:8](#)), fjärde avdelningen 9 kap. som också har bestämmelser om *impregnerat virke*. För *CFC* finns förordningen ([2002:187](#)) om ämnen som bryter ner ozonskiktet och Naturvårdsverkets kungörelse ([SNFS 1992:16](#)) med föreskrifter om kyl- och värmepumpanläggningar innehållande CFC, HCFC och HFC.

Exempel: Energibolaget river en transformatorstation och plockar då bland annat bort reläer som innehåller kvicksilver. Av bilaga 3 i KIFS 1998:8 framgår att sådana får användas som reservdel för yrkesmässigt bruk fram till 31 december 2007. Energibolaget kan alltså ta hand om och använda dessa reläer som reservdelar fram till dess.

För asbest gäller även arbetsmiljöverkets föreskrifter ([AFS 1996:13](#)) samt kemikalieinspektionens föreskrifter ([KIFS 1998:8](#)) 10 kap om förbud mot asbest i nya produkter. Asbest från isolermaterial i byggavfall är farligt avfall enligt bilaga 2 till avfallsförordningen men andra byggmaterialavfall som innehåller asbest klassas idag inte som farligt avfall. För asbestavfall som inte är farligt avfall framgår ändå enligt SNV AR 87:3¹ att särskilda regler bör iakttas vid deponering. Tillsammans med kraven i arbetsmiljöverkets föreskrifter innebär dessa regler i princip följande;

- Avfallet ska vara förpackat och märkt "Dammet är farligt vid inandning. Innehåller asbest".

---

¹ Upphävt som allmänna råd men bör ändå i viss mån kunna användas för vägledning

- Asbestavfall ska deponeras på särskilt markerat område inom deponi (deponi med tillstånd enligt MB).
- Om risk för damning vid lossning finns ska avfallet vara vattenbegjutet.
- Täckning av asbestavfall ska ske dagligen.
- Krav på journalföring m.m.

Enligt bygglagstiftningen gäller i korthet följande för rivning: Rivning kräver, med få undantag, att en rivningsanmälan ska lämnas in till byggnadsnämnden. I vissa fall krävs också rivningslov. Till rivningsanmälan ska, om inte byggnadsnämnden beslutat att det inte behövs i visst fall, alltid bifogas en rivningsplan. Rivningen får inte påbörjas innan byggnadsnämnden godkänt rivningsplanen. I rivningsplanen bör bl.a. redovisas hur farliga ämnen m.m. i byggnaden identifierats (inventering, provtagning etc.) och hur olika material och farligt avfall ska sorteras och tas om hand. Byggherren måste vid rivning som kräver rivningsplan utse en kvalitetsansvarig med tillräcklig kompetens. Reglerna om rivningsplan och rivningsanmälan finns i [9 kap. plan- och bygglagen](#) (PBL SFS 1987:10)

Det är dessutom möjligt att i lokal renhållningsordning införa föreskrifter som kräver besiktning och utsortering av miljöfarliga komponenter.

Det finns en rad publikationer med sammanställningar av vad olika komponenter kan innehålla i form av kvicksilver, PCB m.m.

- Stiftelsen REFORSK har givit ut en publikation av Lotta Sigfrid "FoU 81 Miljö-störande material i rivningsavfall",
- "Minskad miljöstörning från bygg- och rivningsavfall, hanteringsrutiner" gavs ut av Kemikalieprojekt Älvsborg 1995. Miljösamverkan Västra Götaland gjorde en [uppdaterad utgåva 2002](#).
- Göteborgs miljöförvaltning har tagit fram en informationsbladsserie om kvicksilver, PCB, asbest och CFC som riktas till entreprenörer.
- Naturvårdsverket har gett ut "Kvicksilverinventering: hitta kvicksilver i tekniska varor och produkter", rapport 5279, november 2003, med mycket konkret och illustrerad vägledning

De här nämnda skrifterna kan användas som underlag vid inventeringen av farliga ämnen i byggnad

2.3.2 Sjukvårdens avfall

Avfall från sjukvården som kan medföra risker för hälsa eller miljö kan utgöras av följande:

- smittförande avfall
- biologiskt material
- skärande, stickande avfall
- radioaktivt avfall
- kasserade läkemedel
- annat farligt avfall (t.ex. kemikalierester)

Flera av dessa avfall är också farligt avfall enligt avfallsförordningen. Hit räknas smittförande avfall, kemikalier som består av eller som innehåller farliga ämnen, cytotoxiska läkemedel och cytostatika, amalgamavfall, och annat avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 Avfallsförordningen.

Det finns en rad regler för hur sjukvårdsavfall skall hanteras². De olika typerna av sjukvårdsavfall kan ibland också benämnas olika av tillsynsmyndigheterna. Här nedan följer olika begrepp och regler som de tillsynsvägledande myndigheterna använder sig av och som kan vara bra för tillsynsmyndigheten att känna till då dessa begrepp används ute i verksamheterna.

Riskavfall enligt Arbetsmiljöverket

Begreppet riskavfall används fortfarande i föreskrifter från Arbetsmiljöverket, [AFS 1989:2](#) och avser där smittförande, biologiskt, skärande/stickande, radioaktiv avfall och läkemedelsavfall från hälso- och sjukvård, tandvård, apotek och veterinärmedicinsk verksamhet.

Föreskrifterna ställer bl.a. krav på märkning av avfallet med "Riskavfall" plus kompletterande text om vad slags riskavfall det är.

I Allmänna råd till [AFS 1999:11](#) finns också råd om hantering av riskavfall som utgörs av läkemedelsrester m.m.

En del av sjukvårdens avfall med farliga egenskaper benämndes tidigare riskavfall i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Radioaktivt avfall

Statens Strålskyddsinstitut, SSI, ger tillstånd för verksamhet med joniserande strålning.

Föreskrifterna om icke kärnenergianknutet radioaktivt avfall ([SSI FS 1983:7](#)) och om laborieverksamhet med radioaktiva ämnen i form av öppna strålkällor ([SSI FS 2000:7](#)) reglerar bl.a. frågor om tillstånd samt radioaktivt avfall från sjukvård och laboratorier.

Enligt föreskrifterna om allmänna skyldigheter vid medicinsk och odontologisk verksamhet med joniserande strålning ([SSI FS 2000:1](#)) ska sjukhuset ha en strålskyddsorganisation och en expert, sjukhusfysiker, ska finnas och vara kontaktperson mot SSI. Sjukhusfysikern bör kunna kontaktas i alla frågor som rör bedömning och hantering av radioaktivt avfall från sjukvården.

Smittförande avfall enligt Socialstyrelsen

Föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården finns i [SOSFS 1999:27](#) (med ändring i [SOSFS 2000:4](#)). Där definieras smittförande avfall som avfall som är eller bedöms kunna vara förorenat med organiskt material från vård eller undersökning av människor med känd eller kliniskt misstänkt sjukdom som är orsakad av mikroorganismer som tillhör skyddsklass 3-4, artificiellt eller till signifikanta mängder förmerade mikroorganismer som tillhör skyddsklass 2-4, avfall med skärande/stickande egenskaper som varit i kontakt med kroppsvätskor, t.ex. använda kanyler, knivblad och skalpeller som inte behandlats så att de smittförande egenskaperna upphört.

Biologiskt avfall enligt Socialstyrelsen

Allmänna Råd om försiktighetsmått vid hantering och märkning av sådant biologiskt avfall som kan medföra olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken finns i [SOSFS 2001:8](#). För biologiskt avfall som också är smittförande avfall gäller också ovannämnda [SOSFS 1999:27](#). Exempel på biologiskt avfall är vävnader eller organ, identifierbara kroppsdelar och kasserade anatomiska preparat.

---

² Socialstyrelsens diskett "Sjukvårdsavfall, hantering och regler" med en sammanställning av bestämmelser från bland annat arbetsmiljölagen, hälso- och sjukvårdslagen, läkemedelslagen, miljöbalken, tandvårdslagen, smittskyddslagen, sekretesslagen och strålskyddslagen uppdateras inte längre. Den är därmed p.g.a. de ständiga regeländringarna tyvärr oanvändbar.

Föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården, SOSFS 1999:27, och Allmänna råd om försiktighetsmått vid hantering och märkning av sådant biologiskt avfall som kan medföra olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken, SOSFS 2001:8 är båda tillämpliga på hälso- och sjukvård (1999:27 även på tandvård), annan medicinsk verksamhet samt undervisning och forskning förknippad med sådana verksamheter.

2.3.3 Förpackningsavfall³

Om krav på återvinningsgrad, se 7.4.3 Producentansvar sid 32

Producentansvar gäller för förpackningar (1997:185). Innebörden är att producenterna skall bekosta och organisera ett insamlingssystem samt omhänderta förpackningar på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Alla (såväl företag som privatpersoner) som får förpackningsavfall är skyldiga att sortera ut detta och lämna det i de insamlingssystem som producenterna tillhandahåller. Förpackningarna skall lämnas vid anvisade mottagningspunkter eller återvinningsstationer/platser.

Näringslivet har valt att ta sitt producentansvar genom att bilda fyra materialbolag: Plastkretsen, Returwell, Svensk kartongåtervinning samt Metallkretsen. Dessa bolag bildade i sin tur Reparegistret AB (REPA) som en serviceorganisation och ”gemensamt ansikte mot marknaden”. Insamling av glasförpackningar hanteras separat av bolaget Svensk Glas-Återvinning.

REPAs uppgift är att erbjuda berörda företag möjlighet att uppfylla sitt producentansvar för förpackningar. Företagen ansluter sig till REPA och betalar förpackningsavgift. REPA administrerar pengarna som finansierar insamlingen och återvinningen av förpackningar samt sköter information och rapportering till kunder och myndigheter.

REPA-anslutning görs endast i ett led. Som grundprincip görs anslutning och betalas förpackningsavgift av ”fyllaren” (det företag som fyller, packar eller packar om en vara) och av den som importerar (eller från EU land inför) förpackade varor.

Företag som är ”fyllare” eller importör av förpackade varor kan alltså lösa sitt producentansvar genom att ansluta sig till REPA. Alternativet till en lösning via REPA är att företaget bygger upp ett eget återvinningssystem. Det egna systemet måste då uppfylla alla krav som finns i förordningen om producentansvar för förpackningar (1997:185) dvs insamling, återvinning, information, rapportering till Naturvårdsverket mm. Från 1 januari 2005 överförs uppgiften att informera hushåll om sorteringsskyldighet, insamlingssystem m.m. till kommunen, medan producenterna även efter första januari är skyldiga att svara för denna information till andra än hushåll.

I vissa fall har istället tillverkare och importörer av ofyllda förpackningar valt att ansluta sig till REPA. Detta gäller ofyllda wellpappförpackningar och sk serviceförpackningar. Serviceförpackningar är t ex bärkassar, pizzakartonger, omslagspapper, standardpåsar och tårkartonger.

Alla företag som hanterar förpackade varor omfattas dock av producentansvarsreglerna. Företag som inte packar (”fyller”) eller importerar förpackade varor löser sitt producentansvar genom att se till att deras leverantörer är anslutna till REPA (alternativt har ett eget insamlingssystem).

---

³ Innehållet i detta avsnitt huvudsakligen från ”Producentansvar för förpackningar – ett tillsynsprojekt” PM 2004:1, Göteborgs Miljöförvaltning

Alla materialbolagen har tillsammans bildat Svenska Förpackningsinsamlingen AB (Förpackningsinsamlingen). Detta företag har materialbolagens uppdrag att samordna insamling och information kring sortering av förpackningar.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd, eller motsvarande, är den lokala myndighet som skall se till att företagen uppfyller sitt producentansvar.

2.3.4 Skrot

Kravet på tillstånd från polismyndighet för handel med skrot är borttaget. För skrothantering gäller därmed inga särregler i förhållande till annat avfall. Bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för anläggningar för återvinning av skrot m.m. finns i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Om verksamheten inte omfattas av dessa bestämmelser eller andra regler gäller minst anmälningsplikt enligt [37 § avfallsförordningen](#).

Bilskrot: Med stöd av [47 §](#) förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt [18 a §](#) bilskrotningsförordningen (1975:348) har Naturvårdsverket tagit fram föreskrifter och allmänna råd om skrotbilsverksamhet (NFS 2002:2). Föreskrifterna och råden innehåller krav på förvarings- och behandlingsplats, krav på hur skrotbilarna ska behandlas och hur de ska förvaras efter behandling m.m.

Bilar omfattas av producentansvar vilket innebär att producenterna är skyldiga att för skrotning ta emot uttjänta registrerade bilar som de tillverkat eller importerat. Producenten ska sedan se till att bilen omhändertas enligt reglerna i bilskrotningslagen (1975:343). En skrotad bil som innehåller vätskor (olja, kylarvätska etc.) klassas som farligt avfall. Ändringar i bilskrotningslagstiftningen trädde i kraft den 1 juli 2001. Bilskrotningslagen omfattar samtliga bilar, oavsett utförande, med en tjänstevikt på högst 3 500 kg. Endast skrotare som är auktoriserade får utföra skrotning av sådana fordon. All auktorisation är tidsgränsad och gäller i högst 5 år varefter den måste förnyas. Gamla auktorisationer utan tidsbegränsning gällde längst till 1 juli 2004. Det är länsstyrelsen som beslutar om auktorisation. Vägverket för register över auktoriserade bilskrotar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvar enligt bilskrotningslagen. Se sid 45

2.3.5 El-avfall (Uttjänta elektriska och elektroniska produkter)

Se också om förordning om batterier på sid 34

Enligt Avfallsförordning skall *alla* uttjänta elprodukter skickas till en särskild ”förbehandlingsanläggning”. Där skall alla miljöfarliga ämnen tas bort. Några exempel på miljöfarliga ämnen som kan finnas i elprodukter:

- kvicksilver i lysrör och lågenergilampor
- kvicksilverströmbrytare i gamla kaffebryggare och diskmaskiner,
- nickel- och kadmiumbatterier i verktyg med uppladdningsbara batterier,
- kondensatorer med PCB i tvättmaskiner.

Producentansvar för *vissa*⁴ elprodukter infördes juli 2001.

---

⁴ Vilka som omfattas anges i bilagan till förordning (2000:208) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter.

Förordningen ([2000:208](#)) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter anger bl a att konsumenten har rätt att utan kostnad lämna in en gammal produkt i samband med köp av en ny. Producenterna skall tillse att den tas om hand på speciellt, miljövänligt sätt. Kostnaderna för detta faller på producenterna.

Producenterna har dock rätt att i stället för att ta emot avfallet på försäljningsstället för motsvarande ny produkt anvisa en lämplig plats där elektriska och elektroniska produkter tas emot för producentens räkning. Kommunen har också rätt att begära samråd med producenterna för att med hänsyn till de lokala förhållandena finna ändamålsenliga sätt att samordna producentens ansvar med kommunens renhållningsskyldighet. Detta innebär att i vissa situationer är det inte producenterna utan kommunerna som tar hand om hushållens uttjänta elprodukter. Istället för att bygga upp två parallella mottagningssystem har producenterna och kommunerna beslutat sig för att samarbeta genom ett rikstäckande system som kallas el-retur.

Fr.o.m. 1 juli 2003 finns dock inget samarbetsavtal med kommunerna för s.k. brunvaror (radio, TV m.m.). Butikerna ska själva ta emot detta i samband med köp av ny vara. Butikerna kommer därvid i viss mån att mellanlagra farligt avfall⁵.

Om man beskriver systemet som det ser ut just nu så finns minst två insamlingsystem:

- Ett där producenterna och kommunerna samarbetar – Elretur.
- Ett system för insamling av brunvaror d.v.s. TV, radio, video, parabol, CD-spelare, DVD-spelare, MP3-spelare, hifi-anläggningar, förstärkare, bilradio – affärerna skall ta emot vid köp av ny apparat.
- Dessutom finns det minst en leverantör av datorutrustning som levererar hem och samtidigt tar med sig gammal dator i tillbaka.

Hushåll som vill bli av med el-avfall utan inbyte i samband med nyinköp kan lämna in detta avfall till kommunen, som tar hand om det för demontering och destruktion/återvinning.

Övriga uttjänta elektriska apparater, som inte omfattas av producentansvaret, t.ex. villa-pannor, fast installerade elektriska värmeelement, elgitarr, elorgel, m.m. skall också lämnas in för demontering. Detta kan kommunerna välja att ta emot från hushållen utan att ta ut kostnad eller att ta ut en avgift.

För *verksamheter* (företag, myndigheter, institutioner etc) gäller andra inlämningsrutiner än för hushåll. Verksamheter kan normalt lämna sitt el-avfall på en plats i varje kommun eller direkt till en avtalad förbehandlingsanläggning. Verksamheter har endast rätt att utan kostnad lämna in uttjänta elprodukter av visst slag i samband med att en ny vara köpts. För övriga typer av uttjänta elprodukter (de som inte omfattas av producentansvaret t.ex. fast installerad utrustning och storhushållsmaskiner) samt det elavfall som verksamheter vill lämna ifrån sig utan att byta in i samband med nyinköp får de själva stå för demonterings- och destruktionkostnaden.

EU har nyligen beslutat om införande av producentansvar för elektriska och elektroniska produkter genom [WEEE direktivet](#). Detaljerna kommer att regleras i den svenska lagstiftningen, vilket enligt direktivet skulle vara klart till 13 augusti 2004⁶.

---

⁵ Olika tolkningar görs av om detta är anmälningspliktig mellanlagring av farligt avfall eller inte. Se vidare tabellen på sid 35 om bedömning av förvaring av farligt avfall.

Direktivet anger en produktomfattning som i stort sett motsvarar den nuvarande svenska. Dock kan noteras att även kyl- och frysskåp, idag kommunalt ansvar, kommer att omfattas av producentansvar. Bland de produkter som undantas märks bl a glödlampor.

Direktivet innehåller jämförelse lite om vad som kommer att gälla för verksamheternas elavfall. Medlemsländerna ges dock möjlighet att själv utforma regler.

(Mer information finns på www.el-kretsen.se)

2.3.6 Djurkadaver, matavfall m.m.

Bakgrund

Gällande regler för omhändertagande av djurkadaver, matavfall m.m. återfinns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr [1774/2002](#) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda som livsmedel. Denna s.k. Biproduktsförordning är tillämplig i stora delar sedan den 1 maj 2003.

I förordningen finns bestämmelser om insamling, transport, lagring, bearbetning och användning eller bortskaffande av animaliska biprodukter så att dessa produkter inte innebär några risker för folk- eller djurhälsan. I förordningen fastställs även bestämmelser om utsläppande på marknaden samt, i vissa fall, export och transitering av animaliska biprodukter och därav framställda produkter.

Förordningen är direkt tillämplig i hela EU och kommer inte att införlivas i svenskt regelverk. Däremot finns det kompletterande regelverk i föreskriftsform i Statens jordbruksverks föreskrifter ([SJVFS 1998:34](#)) om hantering av djurkadaver och annat animaliskt avfall. Föreskriften är omtryckt på grund av Biproduktsförordningen (omtryck och ändringar återfinns i SJVFS 2003:58.)

De nämnda föreskrifterna bör kontrolleras i varje ärende där en bedömning av hantering ska göras. Ofta kan det också finnas tillfälliga regler, p.g.a. rådande smittrisksituation, ett exempel på det är särskilda restriktioner infördes 2001 p.g.a. mul- och klövsjuka.

Bearbetning eller bränning av animaliskt avfall

Bearbetning eller bränning av animaliskt avfall ska ske i en anläggning som Statens Jordbruksverk godkänt och registrerat. För att samla upp, transportera och bearbeta matavfall för djurfoder som ska överlåtas krävs tillstånd av Statens Jordbruksverk. Om det är enbart till egna djur krävs tillstånd av Länsstyrelsen. Den som lämnar matavfall till annan än kommunal sophämtning ska anmäla det till Länsstyrelsen med uppgift om mottagaren. I föreskrifterna finns också regler om hur transporter ska gå till, behandlingsanläggningars utformning, hantering, egenkontroll m.m.

---

⁶ Utdrag ur Miljödepartementets promemoria, maj 2004 (publicerad på www.elkretsen.se):

”WEEE-direktivet föreslås genomföras i huvudsak med en ny förordning om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter, som ersätter den nu gällande förordningen (2000:208) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter. Därutöver föreslås vissa ändringar i avfallsförordningen (2001:1063), förordningen (1997:645) om batterier och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Ändringarna syftar till att ålägga producenter ett ansvar att märka och registrera produkter som släpps ut på marknaden. Producenterna föreslås även ansvara för omhändertagandet av sådana produkter som de sålt i Sverige eller genom distanskommunikation till ett annat land i Europeiska unionen.”

När detta skrives, 17 aug 2004, har den nya förordningen ännu inte kommit.

Utfodring med matavfall

Sedan den 1 november 2002 är det inte tillåtet att utfodra produktionsdjur, med undantag av pälsdjur, med matavfall. Reglerna har antagits för att minska risken för spridning av smittsamma sjukdomar som bl.a. svinpest och mul- och klövsjuka. Flera utbrott av dessa sjukdomar har kunnat härledas till animaliskt matavfall.

Förbudet återfinns i EG:s Biproductsförordning. När det gäller andra djur än produktionsdjur, t.ex. minigrisar, gäller fortfarande att det är förbjudet att utfodra grisar och andra djur som är mottagliga för mul- och klövsjuka med hushållsavfall som utgörs av matrester med animaliska beståndsdelar från kök, inbegripet stor- och restaurangkök.

Det är fortfarande möjligt att använda sig av matavfall i form av värmebehandlade livsmedel från industrier och försäljningsställen som hanterar kött (enligt definitionen i våra svenska föreskrifter) som foder. Om det ska användas till gris och fjäderfä måste det dock passera en av Jordbruksverket godkänd steriliseringsanläggning. Om det rör sig om livsmedel från industrier och försäljningsställen som inte hanterar kött definieras detta inte som matavfall och kan alltså användas fritt.

2.3.7 Avfall från fartyg och båtar

Internationella konventioner aktuella för Sverige och som rör utsläpp och mottagning av avfall från fartyg är [HELCOM](#) och [MARPOL](#). Följande regler grundas också på EG-direktiv [2000/59/EG](#):

- Oljehaltigt barlast- och tankspolvatten ska tas emot där olja lastas eller fartyg repareras, tankspolvätska och barlastvatten från kemikaliefartyg ska tas emot där sådana fartyg lossas. (Lag om åtgärder mot förorening från fartyg [SFS 1980:424](#)).
- Oljeavfall, toalettavfall, fast avfall och rester av andra skadliga ämnen, ska genom kommunens försorg tas emot och forslas bort, enligt avfallsförordningen. Det är dock inte kommunen utan hamnen som är ansvarig för själva mottagandet från fartygen och för att tillhandahålla de anordningar m.m. som behövs. Avgift får inte heller tas ut för detta, men hamnen får täcka kostnaderna genom hamnavgift eller motsvarande generell avgift. I nästa steg, insamling och bortforsling från hamnen, är det kommunens ansvar.

Närmare bestämmelser om mottagning m.m. avseende avfall enligt ovan har med stöd av förordningen om åtgärder mot förorening från fartyg införts genom Sjöfartsverkets föreskrifter [SJÖFS 2001:12](#). På motsvarande sätt reglerar [SJÖFS 2001:13](#) mottagning av avfall från fritidsbåtar. Med fritidsbåtshamn förstås ”en plats eller geografiskt område som inrättats för att ge service till fritidsbåtar, dock inte små bryggor och enkla förtöjningsplatser”. Dessa är skyldiga att ha mottagningsanordningar för avfall. Skyldigheten gäller den som tar ut avgift för hamnens nyttjande, eller om så inte sker, fastighetsägaren. Två eller flera hamnar får ha gemensam mottagningsplats, om det inte innebär olägenhet för de fritidsbåtar som har behov av att lämna avfall. Fritidsbåtshamnen ska ha en avfallshanteringsplan, som ska upprättas i samråd med kommunen. Regionala planer, som omfattar flera hamnar är tillåtet.

Nämnas kan att farligt avfall som lämnas direkt från hushållen inte anses uppkomma i yrkesmässig verksamhet. Exempel på farligt avfall som lämnas direkt från hushållen kan vara:

- farligt avfall som lämnas av klubbmedlemmarna hos båtklubbar, i fritidsbåtshamn eller vid uppläggningsområde. (Hämtat ur den numera upphävda handboken⁷ till förordningen om farligt avfall).

En container eller liknande hos en båtklubb där klubbmedlemmarnas farliga avfall samlas ihop i avvaktan på borttransport är inte att anse som sådan mellanlagring som är tillståndspliktig. Om båthamnen däremot har en gästhamn eller gästbrygga där vem som helst kan förtöja och då också lämna sitt farliga avfall i hamnen är det en tillståndspliktig mellanlagring som sker.

Närmare vägledning finns i Sjöfartsverkets ”Avfallsmottagning i fritidsbåtshamnar”, webbpublicerad handbok på www.sjofartsverket.se.

---

⁷ Handbok 2001:5, ersatt av handbok 2003:8 som inte är lika utförlig och saknar motsvarande avsnitt (allmänna råd)

3. Klassificering av avfall

Avfallskategorierna (totalt 16 stycken) anges i bilaga 1 till avfallsförordningen (2001:1063). Förordningens bilaga 2 innehåller den europeiska avfallskatalogen som är en förteckning, med avfallskoder⁸, av avfall som hör till dessa kategorier. Bilagan inleds med hur man klassificerar och kodar avfall och farligt avfall. Avfallskatalogen är indelad i 20 kapitel. De olika typerna av avfall i förteckningen betecknas med en sexsiffrig kod som svarar mot en fullständig definition av avfallet, medan kapitelrubrikerna och underrubrikerna betecknas med tvåsiffriga respektive fyrsiffriga koder. Farligt avfall är markerat med en asterisk*. Till farligt avfall räknas även avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 till denna förordning. Nedan ges ett exempel på hur det kan se ut

	avfallskod	
Kapitelrubrik	17	Bygg- och rivningsavfall (även uppgrävda massor från förorenade områden)
Underrubrik	17 02	Trä, glas och plast
Avfallsslag	17 02 04*	Glas, plast och trä som innehåller eller som är förorenade med farliga ämnen

Europeiska avfallskatalogen har kommit till för att underlätta internationella jämförelser på avfallsområdet. Avfallsstatistik som producerades innan denna klassificering användes går inte alltid jämföra med nyare statistik på området. (Det är inte alltid så lätt att klassa ett avfall - ibland kan det behövas provtagning och analys för att hitta rätt, se följande utdrag ur avfallsförordningens bilaga 2:

"

— — —

Om en avfallstyp identifieras som farlig genom en specifik eller allmän hänvisning till farliga ämnen skall avfallet endast betraktas som farligt om det innehåller dessa ämnen i koncentrationer (dvs. viktprocent) som är så höga att avfallet uppvisar en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3. _ _ _")

På Kemikalieinspektionens webbplats kan man i klassifieringslistan (<http://www.kemi.se/Kemi/Kategorier/Databaser/Klassificeringslistan/default.html>) söka uppgifter om kemiska ämnens farlighet (klassificering), inklusive i förekommande fall, vid vilka halter en viss klassificering gäller.

Det är avfallsinnehavaren som ansvarar dels för att korrekt klassificering görs, dels att avfallet i förekommande fall hanteras som farligt avfall. Avfallsinnehavaren bör informera den operativa tillsynsmyndigheten om sådant avfall som inte betecknas som farligt avfall i förordningens bilaga 2, men som ändå uppvisar minst en av de farliga egenskaperna i bilaga 3. Länsstyrelsen har tagit fram ett [PM om verksamhetsavfall](#) vars syfte är att ge en kortfattad vägledning om vad som gäller för avfallshanteringen ute på olika företag med avseende på sortering, anteckningsskyldigheter, transporter av avfall m.m. Detta PM finns på länsstyrelsens hemsida.

---

⁸ Benämndes tidigare EWC-koder (European Waste Catalogue - Europeiska avfallskatalogen)

4. Avfallsstatistik

Anm: Uppgifterna om avfallsstatistik nedan är inte uppdaterade sedan första utgåvan 2002. För nyare uppgifter se t.ex. ”Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2002”, Naturvårdsverkets rapport [5299](#). För krav på återvinningsgrad för förpackningar från 1 januari 2005, se avsnittet 7.4.3 Producentansvar, sid 32 f.

Det finns statistik över avfallsflödena på naturvårdsverkets hemsida (www.naturvardsverket.se) under rubriken teknik och miljö samt på Renhållningsverksförningens (www.rvf.se) hemsida under rubriken information och avfallshantering. Här redovisas lite av informationen som går att hitta på dessa hemsidor.

Av den totala avfallsmängden materialåtervanns 28,7 procent år 2000. Nedanstående tabell redovisar återvinningskrav för varugrupper som omfattas av producentansvaret, samt återvinningsnivåer i Sverige 1999. De varugrupper som omfattas av producentansvaret är: förpackningar, returpapper, kontorspapper, bilar, däck, elektriska och elektroniska produkter. Producentansvaret är ett styrmedel för att få producenterna att ta fram produkter som är mer resurssnåla, är lättare att återvinna och som inte innehåller miljöfarliga ämnen.

Den beräknade mängden hushållsavfall uppgick år 2000 till 3 796 100 ton, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Ett villahushåll producerade 11,3 kilo avfall per vecka och lägenhetsboende 7,2 kilo per vecka. Mängden förpackningar och tidningar som läggs bland soporna har inte minskat men andelen farligt avfall som läggs i soporna har blivit väldigt liten.

Mängden kontors- och affärsavfall som förs till avfallsbehandlingsanläggningar uppgår till cirka 450 000 ton.

Trenden mot minskad deponering fortsätter. 22,8 procent av hushållsavfallet fördes under 2000 till deponi.

Mängden avfall som behandlas biologiskt har ökat från 320 000 ton 1999 till 360 000 ton 2000. Det innebär att 9,5 procent av hushållens avfall komposteras eller rötas.

Källa: Naturvårdsverkets rapport 5078

Varuslag	Återvinningskrav		Återvinning 1999
Förpackningar			
	<i>t.o.m. 010629</i>	<i>fr.o.m. 010630</i>	
Glasförpackningar	70 % återanv. El. mtrlåtervinn.	70 % mtrlutnyttj.	84 %
Papp, papper, kartong	30 % återanv. El. mtrlåtervinn.	70 %, dock minst 40 % mtrlutnyttj.	40 %
Wellpapp	65 % återanv. El. mtrlåtervinn.	65 % mtrlutnyttj.	84 %
Stålplåt	50 % återanv. El. mtrlåtervinn.	70 % mtrlutnyttj.	62 %
Aluminium (ej dryckesförpackning)	50 % återanv. El. mtrlåtervinn.	70 %, dock minst 40 % mtrlutnyttj.	33 %
Plast (ej PET-flaskor)	30 % återanv. El. mtrlåtervinn.	70 %, dock minst 30 % mtrlutnyttj.	34 %
Förpackningar av trä		70 %, dock minst 15 % mtrlutnyttj.	
Förpackningar av övriga mtrl		30 % per mtrl, dock minst 15 % mtrlutnyttj. per mtrl	
PET-flaskor	90 % återanv. el. mtrlutnyttj.	90 % mtrlutnyttj.	98 % (återfyllnad)
			73 % (mtrlutnyttj.)
Glasreturförpackning: öl, läsk	95 % återanv.		98 %
Aluminium, dryckesförpackning	90 %	90 % mtrlutnyttj.	84 %
Övriga varugrupper			
Bilar		<i>fr.o.m. 2002: 85%</i>	
Tidningar och returpapper		<i>fr.o.m. 2000: 75%</i>	79%
Däck	<i>fr.o.m. 981231: 80 %</i>		117%*
Elektronik och elektroniska varor		<i>fr.o.m. 010601: ingen miniminivå</i>	

* den höga återvinningsgraden beror på att lagret av obearbetade däck har minskat under året

Förbränning av avfall med energiutvinning ökade något under år 2000. Detta som följd av de bestämmelser som träder i kraft 2002, nämligen att inget brännbart får tillföras deponin.

Ungefär 11 000 ton elektronisk utrustning mottogs vid behandlingsanläggningar i Sverige 1998 och 1999. Detta är en ökning jämfört med 1996 då ca 8 000 ton omhändertogs. Enligt Renhållningsverksföreningen stod hushållen för mer än tre gånger så stor insamlad mängd elektronikavfall som företagen under 1996.

Ungefär 59 500 ton däck samlades in 1999.

Det svenska samhället tillförs årligen ca 38 000 ton batterier varav en viss del importeras. Den största andelen batterier som samlas in är startbatterier. ”Insamling av batterier 1999: Kvicksilveroxid- och knappcells- batterier 15 ton, Nickel- kadmiumbatterier 170 ton, startbatterier (bly): 30 337 ton.”

5. Avfallshanteringen i länet

Den som vill ha en överblick av hur avfallshanteringen ser ut i vårt län kan gå till länsstyrelsens hemsida www.o.lst.se och titta under rubriken Avfall som återfinns under Miljöskydd. Här finns sammanställningar av länets deponier, förbränningsanläggningar, anläggningar för biologisk behandling (komposter och rötningsanläggningar), anläggningar för behandling av flytande avfall, anläggningar för behandling av oljeförorenad jord, anläggningar med tillstånd för mellanlagring och bortskaffande av farligt avfall.

6. Miljömål på avfallsområdet

6.1 Nationella miljö kvalitetsmål

Avfall behandlas i miljömål 15 God bebyggd miljö. Där anges om avfall⁹:

Sammanfattande om avfall ur miljömålspropositionen:

Miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö bör i ett generationsperspektiv enligt regeringens bedömning innebära bl.a. följande:

- Den totala mängden avfall och avfallets farlighet minskar.
- Avfall och restprodukter sorteras så att de kan behandlas efter sina egenskaper och återföras i kretsloppet i ett balanserat samspel mellan bebyggelsen och dess omgivning.

Som delmål:

- Delmål 4. Uttag av naturgrus (2010)
2010 ska uttaget av naturgrus i landet vara högst 12 miljoner ton per år och andelen återanvänt material utgöra minst 15 procent av ballastanvändningen.
- Delmål 5. Minskat avfall (2005)
Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50 % till år 2005 räknat från 1994 års nivå samtidigt som den totala mängden genererat avfall inte ökar.
- Delmål 6. Standard på avfallsdeponier (2008)
Samtliga avfallsdeponier har senast år 2008 uppnått enhetlig standard och uppfyller högt uppställda miljökrav enligt EU:s beslutade direktiv om deponering av avfall.
- Delmål 9. Matavfall från hushåll, restauranger m.m. (2010)
Senast år 2010 ska minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.
- Delmål 10. Matavfall från livsmedelsindustrier mm (2010)
Senast år 2010 ska matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier m.m. återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.

Nå vi delmålen?¹⁰

- Delmål 4. Uttag av naturgrus (2010)
Det bedöms vara möjligt att nå målet. Naturgrusets andel av de totala ballastuttagen fortsätter att minska och år 2002 var uttaget 22,9 miljoner ton.
Kunskapen om hur stora volymer naturgrus som kan återanvändas, och vilka material som passar för långsiktig återanvändning, måste förbättras. Miljölagstiftningen bör justeras, så att återvinning kan samordnas med ballastproduktion.
- Delmål 5. Minskat avfall (2005)
Delmålet blir svårt att nå. För hushållsavfallet ökar den totala mängden avfall, men samti-

⁹ Från Miljö målsportalen www.miljomal.nu och miljömålspropositionen 2000/01:130 som antagits av Riksdagen; senare har riksdagen 2003 beslutat om två nya delmål: nr 9 och 10

¹⁰ Från Miljö målsportalen, uppdaterat 2004-06-04

digt minskar andelen som deponeras. Kraftfulla styrmedel har införts för att minska deponeringen, men dessa har haft begränsad påverkan på den totala mängden avfall

- Delmål 6. Standard på avfallsdeponier (2008)
Delmålet bedöms kunna uppnås i tid, även om få konkreta åtgärder kommit igång. Det saknas också statistik på hur många deponier som uppfyller delmålet.
Deponiförordningen är det starkaste styrmedlet för att nå delmålet. Deponiägarna har lämnat in anpassnings- eller avslutningsplaner och tillsynsmyndigheterna arbetar med att utvärdera dem. Omkring hälften av landets deponier kommer att avslutas till 2008.
- Delmål 9. Matavfall från hushåll, restauranger m.m. (2010)
Delmålet beslutades nyligen och ingen uppföljning har gjorts. Förutsättningarna att nå delmålet är realistiska, men det krävs fortsatt utveckling och utbyggnad i hög takt.
- Delmål 10. Matavfall från livsmedelsindustrier mm (2010)
Delmålet beslutades nyligen och ingen uppföljning har gjorts. Mängden matavfall som återvinns ökar emellertid avsevärt och återvinningen bör bli ekonomiskt konkurrenskraftig. Samtidigt gör dåligt underlag det svårt att bedöma förutsättningarna för att nå delmålet

Vissa slag av avfall berörs även i miljökvalitetsmålen 4 (Giftfri miljö), 5 (Skyddande ozonskikt) och 10 (Hav i balans samt levande kust och skärgård).

6.2 Regionalt

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen i Västra Götalands län har på regeringens uppdrag beslutat om regionala miljömål som publicerats i rapporten ”Miljömålen i Västra Götaland” (2003). Avfallsfrågorna behandlas främst i kapitel 14 ”God bebyggd miljö” men berörs även i kapitel 4 ”Giftfri miljö”, i kapitel 5 ”Skyddande ozonskikt” och i kapitel 10 ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”.

Rapporten, samt fortlöpande information om uppföljning av målen m.m., finns på webbplatsen Miljömålen i Västra Götaland www.o.lst.se/miljomal.

Nedan är ett urval av dessa regionala miljömål och angivna exempel på åtgärder som i någon mån berör avfallsfrågan. För fullständig redovisning av delmål och åtgärder se nämnda webbplats, där även en bedömning av om delmålen karars finns, vilket inte tagits med här

6.2.1 Miljökvalitetsmålet ”God bebyggd miljö”

- Regionalt delmål 15.4 ”Uttag av naturgrus”. År 2010 skall uttaget av naturgrus i Västra Götalands län vara högst 1,4 miljoner ton per år och andelen återanvänt material utgöra minst 15 procent av ballastanvändningen.

Exempel på regionala och lokala åtgärder:

- Vid upphandlingar och anläggningsarbeten, styr över materialanvändningen till i första hand återvunnet material där så är möjligt. *Kommuner, Vägverket samt bygg- och anläggningsbolag.*
- Ta fram materialförsörjningsplaner i de områden där användbara sådana saknas. *Kommuner och Länsstyrelsen.*
- Utveckla arbetet med materialbalanser vid anläggningsarbeten, t.ex. väg- och järnvägsbyggnad. *Kommuner, Banverket, Vägverket.*

- Ta fram normsystem på nationell nivå för vilka typer av massor/återvunnet material som passar för olika ändamål. *Myndigheter och branschen.*
  - Undersök förutsättningarna för just-in-time system för överskottsmassor. *Branschen.*
  - Anlägg fler massåtervinningsstationer för material från bygg- och anläggningsarbeten. *Kommuner, Banverket, Vägverket, branschen.*
  - Inför högre taxor för att deponera användbara massor så att det blir attraktivare att återvinna dem. *Kommuner.*
  - Var mycket restriktiv mot att lämna tillstånd till grustäkter. *Länsstyrelsen.*
  - Stimulera anläggande av massåtervinningsstationer genom informationsinsatser och arbeta för att underlätta anläggande av massåtervinningsstationer genom förenklat prövningsförfarande. *Kommuner och Länsstyrelsen.*
- Regionalt delmål 15.5 "Minskning av avfallsmängder". Mängden deponerat avfall skall minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå samtidigt som den totala mängden genererat avfall inte ökar.

Exempel på regionala och lokala åtgärder:

- Utveckla avfallssnål produktionsteknik. *Industrier.*
  - Minska mängderna avfall som uppkommer, källsortera och återvinn så mycket som möjligt av återstoden. *Avfallsproducenter, entreprenörer.*
  - Behandla avfallet så att farligheten minskar. *Avfallsproducenter, rivningsentreprenörer.*
  - Projektera fler anläggningar för biogasproduktion och kompostering. *Kommuner m.fl.*
  - Ta fram aktuella avfallsplaner som följs upp regelbundet. *Kommuner, industrier.*
  - Sammanställ och kartlägg omhändertagandet av vissa slag av farligt avfall och gråzonsavfall där kontrollen är dålig. T.ex. blästersand, slipmull, oljeavskiljaravfall, dagvattenbrunnar mm. Utarbeta policy vid behov. *Länsstyrelsen, kommuner m.fl.*
  - Utöva riktad tillsyn över avfallshanteringen i olika branscher med syfte att minska uppkomna avfallsmängder och öka återanvändningen och återvinningen av det avfall som ändå uppstår. Tillsynen kan eventuellt bedrivas i form av gemensamma projekt. *Länsstyrelsen, kommuner.*
  - Genomför informationskampanj med anledning av nya krav på utsortering av brännbart avfall. *Länsstyrelsen, kommuner, branschorganisationer.*
  - Informera och sprid goda exempel på avfallssnål produktionsteknik m.m. *Länsstyrelse, kommuner m.fl.*
  - Se över villkorsformuleringar i tillståndsbeslut för att minska avfallsmängderna. *Länsstyrelsen.*
  - Anpassa bostäderna till källsortering vid bostadsbyggande. *Byggbranschen.*
  - Öka tillgängligheten för avfallslämnarna genom fler och lämpligt belägna återvinningsstationer och återvinningscentraler samt ökad öppethållning. *Producenter, kommuner.*
- Regionalt delmål 15.6 "Miljöriktiga deponier". Samtliga avfallsdeponier har senast år 2008 uppnått enhetlig standard och uppfyller högt uppställda miljökrav enligt EU:s beslutade direktiv om deponering av avfall.

Exempel på regionala och lokala åtgärder:

- Ställa krav på att det finns en aktuell (enligt nya krav) avslutningsplan för sluttäckning av alla deponier i drift. *Tillsynsmyndigheter.*
- Ställa krav i samband med tillståndsprovning att möjligheterna utreds för lokal behandling av lakvatten och uppsamling av deponigas. *Länsstyrelsen.*

- Några regionala miljömål 15.9 och 15.10 om matavfall finns ännu inte

6.2.2 Miljö kvalitetsmålet "Giffri miljö"

- Regionalt delmål 4.3 "Utfasning av särskilt farliga ämnen" . . . Redan befintliga varor, som innehåller ämnen med ovanstående egenskaper (cancerogena, reprotoxiska, persistenta, bioackumulerande) eller kvicksilver, kadmium samt bly, skall hanteras på ett sådant sätt att ämnena inte läcker ut i miljön. . . .

Regionalt delmål 4.6 "Fler åtgärdade förorenade områden". Förorenade områden skall vara identifierade och av förorenade områden av riskklass "mycket stor" och "stor" är 30 procent översiktligt undersökta och 10 procent åtgärdade senast år 2005.

I samtliga tio stycken mest prioriterade förorenade områden med avseende på riskerna för människors hälsa och miljön skall arbetet med sanering och efterbehandling ha påbörjats senast år 2005. Minst fem stycken av de områden där arbete påbörjats skall dessutom vara åtgärdade.

Exempel på regionala och lokala åtgärder:

- Identifiera, riskklassa och prioritera förorenade områden. *Länsstyrelsen och kommunerna.*
- Upprätta handlingsplaner för efterbehandling av förorenade områden. *Kommunerna.*
- Redovisa förekomst av och behov av ev. markrestriktioner i översikts- och detaljplaner. *Kommunerna.*
- Inventera och riskklassa avslutade deponier. *Länsstyrelsen och kommunerna.*
- Inventera förekomst av och upprätta saneringsprogram för PCB i byggnader. *Kommunerna.*
- Bedriva tillsynsvägledning och höja kompetensen hos tillsynsmyndigheterna. *Länsstyrelsen.*

6.2.3 Miljö kvalitetsmålet "Skyddande ozonskikt"

- Regionalt delmål 5.1 "Inga utsläpp av ozonnedbrytande ämnen". År 2010 skall utsläpp av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört.

Exempel på regionala och lokala åtgärder:

- Ta hand om uttjänta varor och produkter som innehåller ozonnedbrytande ämnen och destruera dem på ett miljöriktigt sätt. *Kommuner och näringsliv.*
- Informera om vikten av att uttjänta varor och produkter som innehåller ozonnedbrytande ämnen tas omhand på rätt sätt. *Kommuner, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen.*

6.2.4 Miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård"

- Regionalt delmål 10.7 "Minskade utsläpp från fartyg". Genom skärpt lagstiftning och ökad övervakning skall utsläppen av olja och kemikalier från fartyg och fritidsbåtar minimeras och vara försumbara senast år 2010.

Exempel på regionala och lokala åtgärder:

- Omhänderta slipdamm och färgskrap från båtbottnar även i mindre hamnar. *Kommunerna och hamnarna.*

- Installera "Oljepapperskorgar", d.v.s. enklare mottagningsanläggningar där alla fartyg kan lämna olje- och maskinrumsavfallet gratis (statligt stimulansbidrag borde införas). Hamnar med hög aktivitet ska kunna erbjuda reningsanläggningar med god separeringsgrad. *Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, kommunerna och hamnarna.*
- Ordna miljöanpassade och brukarvänliga möjligheter för mottagning av avlopp och avfall från fritidsbåtar. *Sjöfartsverket och kommunerna.*

6.3 Lokalt

Miljösamverkan har inte gjort någon inventering av hur långt kommunerna kommit med att ta fram lokala miljömål. Även om det på sina håll säkert gjorts en del redan tidigare, kan man förvänta sig att det mesta arbetet görs nu efter att de regionala miljömålen fastställts.

I lokala miljömål kan man anta att stor uppmärksamhet kommer att ägnas åt de deponier som finns i kommunen, kommunala såväl som sådana som drivs av industrier m.fl. Mål för källsortering, ökad återvinning, minskad avfallsuppkomst kan nog också bli aktuellt som lokala miljömål, kanske särskilt om man ser brister eller stora utvecklingsmöjligheter i den egna kommunen. Kanske finns det också verksamheter som bör uppmärksammas för att man genererar stora avfallsmängder.

Oavsett hur det närmare blir med regionala och lokala delmål, är det uppenbart att de regionala delmålen kan generera många tillsynsuppgifter för miljökontoren, både vad gäller information och vad gäller mer konkret tillsyn och inspektion. Regionala och (eventuella) lokala miljömål bör kunna bli vägledande för vad man ägnar mest kraft åt.

7. Lagstiftning

Här följer en presentation av lagstiftningen på avfallsområdet.

7.1 EG-regler

Direktiv

EG har flera direktiv som gäller avfall, bl.a.:

- [75/442/EEG](#) (ramdirektiv)
- [1999/31/EG](#) (deponeringsdirektivet)
- [91/689/EEG](#) (farligt avfall)
- [2000/76/EG](#) (förbränning av avfall)
- [94/67/EG](#) (förbränning av farligt avfall)
- [75/439/EEG](#) (spillolja)
- [96/59/EG](#) (bortskaffande av PCB/PCT)
- [94/62/EG](#) (förpackningar och förpackningsavfall)
- [2000/59/EG](#) (mottagningsanordningar för fartygsgenererat avfall)
- [91/157/EEG](#) (batterier och ackumulatörer)
- [2002/96/EG](#) (WEEE, producentansvar för elektriska och elektroniska produkter)

De nuvarande svenska reglerna ska i huvudsak vara anpassade till dessa direktiv, men justeringar kan väntas bl.a. till följd av WEEE-direktivet (se sid 13). Det har också beslutats om en förändring av förpackningsdirektivet som kan leda till förändringar i den svenska lagstiftningen.

Beslut

[2003/33/EG](#): Rådets beslut om kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid avfallsdeponier i anslutning till direktiv [1999/31/EG](#)

Har införts i Sverige genom [NFS 2004:10](#). Naturvårdsverket har också beslutat om allmänna råd till 3 – 33 §§ i förordningen om deponering av avfall ([NFS 2004:5](#))

Förordningar

För gränsöverskridande avfallstransporter finns en EG-förordning som liksom andra EG-förordningar gäller direkt i Sverige: [259/93](#) om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen. Den kompletteras av EG-förordningarna [1420/1999](#) och [1547/1999](#) samt i Sverige av Förordning ([1995:701](#)) om gränsöverskridande transporter av avfall.

Förordning (EG) nr [1774/2002](#) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda som livsmedel. ("Biproduktsförordningen"). Se sid 14.

7.2 Huvuddrag i 15 kap MB

Miljöbalkens [kapitel 15](#) gäller avfall. Här ges först ett kort referat av 15 kapitlet MB, en uppräkningslista av följdförfattningar, samt några upplysningar om enskilda regler. Därefter nämns kort några andra författningar som rör avfall.

Regler om avfall och producentansvar finns i 15 kap. miljöbalken. I kapitlet finns även bestämmelser om dumpning och om nedskräpning.

Varje *kommun* ska svara för *omhändertagande av hushållsavfall* vilket omfattar transport, återvinning eller bortskaffande. Regeringen kan besluta att skyldigheten också ska avse andra avfallsslag. För varje *kommun* ska finnas en *renhållningsordning* med föreskrifter om avfallshanteringen, samt en *avfallsplan*.

När avfall ska transporteras genom kommunens eller en producents försorg, får avfall inte komposteras eller på annat sätt återvinnas eller bortskaffas av fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren.

Regeringen får, om det behövs av återanvändnings- eller återvinningskäl eller andra hälso- eller miljöskäl, bl.a. besluta om *förbud mot deponering av brännbart och organiskt avfall*, besluta att vissa avfall ska hanteras separat, meddela föreskrifter för hantering av *elektronikavfall*.

Bestämmelser finns också om förbud mot *nedskräpning* och mot *dumpning* av avfall inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Avfall får inte heller dumpas från svenska fartyg eller luftfartyg i det fria havet.

Regler som berör avfall och producentansvar finns även i kap. [1](#), [2](#), [4](#), [5](#), [6](#) och [7](#). Av särskild betydelse är Miljöbalken 1 kap 1 §, där det bland annat står att ”Återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi ska främjas så att ett kretslopp uppnås”, och Miljöbalken 2 kap som innefattar de allmänna hänsynsreglerna.

Mycket av de närmare reglerna om avfall finns i förordningar och föreskrifter.

7.3 Förordningar, föreskrifter, allmänna råd och handböcker till 15 kap MB m.m.

(i vissa fall även till [14 kap MB](#), avseende kemiska produkter m.m. och [9 kap. MB](#) avseende miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd)

Gällande

- Avfallsförordningen ([2001:1063](#)).
  - Föreskrifter om innehållet i kommunal avfallsplan ([SNFS 1991:3](#))
  - Föreskrifter om transportdokument för transport av farligt avfall ([SNFS 1997:4](#))
  - Föreskrifter om tillstånd eller anmälningsplikt för yrkesmässig transport av avfall ([NFS 1999:8](#))
  - Föreskrift och allmänna råd om hantering av brännbart och organiskt avfall ([NFS 2004:4](#))
  - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården ([SOSFS 1999:27](#))

Socialstyrelsens allmänna råd om försiktighetsmått vid hantering och märkning av sådant biologiskt avfall som kan medföra olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken ([SOSFS 2001:8](#))

Upphävda¹¹ sedan första utgåvan av sammanställningen

Allmänna råd om kommunal avfallsplanering, AR 91:1

Allmänna råd till förordningen (1996:971) om farligt avfall (NFS 2001:13) Anm 1: NV har inte tagit beslut om nya råd/rekommendationer. Se också nedan under [Naturvårdsverkets handböcker](#). Anm 2: F om farligt avfall hade upphävts redan före första utgåvan, motsvarande bestämmelser finns i avfallsförordningen.

Föreskrifter om hantering av brännbart avfall (NFS 2001:17). Anm: Vissa bestämmelser om undantag från krav på sortering gäller dock fram till den 1 januari 2005.

Allmänna råd om hantering av brännbart avfall (NFS 2001:22).

Riktlinjer för fenolhaltig avfallssand från gjuterier, RR 80:1

---

¹¹ Upphävda allmänna råd kan, det måste bedömas från fall till fall, i viss utsträckning fortfarande användas för vägledning, i vart fall när nyare motsvarande vägledning saknas i allmänna råd, handbok eller motsvarande. Orsaken till att allmänna råd upphävts är inte alltid att sakinnehållet blivit inaktuellt, utan att många äldre allmänna råd har en omfattning som går utöver den rena vägledningen för tillämpning av författningar, vilket allmänna råd numera endast ska omfatta (detta gäller i vart fall Naturvårdsverkets och Socialstyrelsens allmänna råd)

- Förordning ([2001:512](#)) om deponering av avfall (FD).
  - Föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall ([NFS 2004:10](#))
    - Allmänna råd till §§ 3 – 33 förordning om deponering av avfall ([NFS 2004:5](#))
- Förordning ([1998:122](#)) om bortskaffande av PCB m.m.
- Förordning ([2002:1060](#)) om avfallsförbränning.
  - Föreskrifter om deponering av avfall (NFS 2001:14)
  - Naturvårdsverkets Allmänna råd 87:3 - Deponering av asbest
  - Förordning (1997:692) om förbränning av farligt avfall. Anm: Vissa bestämmelser gäller fram till den 28 december 2005.
  - Föreskrifter om utsläpp till luft från anläggningar för förbränning av kommunalt avfall ..... (NFS 2000:5)
  - Föreskrifter om utsläpp till luft från anläggningar för förbränning av kommunalt avfall ..... (NFS2000:6)
- Förordning ([1993:1268](#)) om spillolja
- Förordning ([1997:645](#)) om batterier
- Förordning ([1995:701](#)) om gränsöverskridande transporter av avfall.
- Förordning ([1997:788](#)) om producentansvar för bilar.
  - Föreskrifter och allmänna råd om skrotbilsverksamhet ([NFS 2002:2](#)).
Anm: NFS 2002:2 är utfärdade med stöd av 9 kap MB och bilskrotningsförordningen, inte F om producentansvar för bilar
- Förordning ([1997:185](#)) om producentansvar för förpackningar.
- Förordning ([1994:1236](#)) om producentansvar för däck.
- Förordning ([1994:1205](#)) om producentansvar för returpapper.
  - Föreskrifter om uppföljning av angiven insamlingsnivå m.m. för returpapper ([SNFS 1996:15.](#))
- Förordning ([2000:208](#)) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter.
  - Föreskrifter och allmänna råd om yrkesmässig förbehandling av avfall som utgörs av elektriska eller

elektroniska produkter ([NFS 2001:8](#)). Anm: NFS 2001:8 är utfärdade med stöd avfallsförordningen, inte F om producentansvar för elektr. prod.

- Förordning ([1998:899](#)) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH).
  - Föreskrifter om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket ([SNFS 1994:2](#))

[Naturvårdsverkets handböcker](#)

[Handbok 2001:7](#) Avfall från elektriska och elektroniska produkter

[Handbok 2001:8](#) Bilskrotning

[Handbok 2003:4](#) Metoder för lagring, rötning och kompostering av avfall

[Handbok 2003:8](#). Farligt avfall – handbok enligt avfallsförordningen

Handbok 2001:5 Farligt avfall – handbok till förordningen (1996:971) om farligt avfall. Anm: Innehöll också utdrag ur Naturvårdsverkets numera upphävda allmänna råd NFS 2001:13. Någon direkt motsvarighet till dessa allmänna råd finns inte i den nya, mer kortfattade, handboken 2003:8

[Handbok 2004:2](#) Deponering av avfall

Handbok 2002:2 Deponering av avfall

7.4 Några regler enligt ovan redovisade förordningar m.m.

7.4.1 Kommunal renhållningsskyldighet

(Enligt MB 15 kap. samt avfallsförordningen).

- Kommunen ska svara för att hushållsavfall inom kommunen transporteras till en behandlingsanläggning och att hushållsavfall från kommunen återvinns eller bortskaffas.
- Allt avfall som utgörs av kasserade kylskåp och frysar skall transporteras bort genom kommunens försorg¹².
- Kommunen får, om det behövs, vad gäller farligt avfall föreskriva att det ska transporteras bort genom kommunens försorg.
- Kommunen är skyldig att transportera bort oljeavfall, toalettavfall, fast avfall och rester av andra skadliga ämnen från mottagningsanordning för avfall från fartyg i hamn.

7.4.2 Avfallsplan och renhållningsordning (RO)

Bestämmelserna finns i [MB 15 kap 11 - 17 §§](#) och [Avfallsförordningen 10 - 13 §§](#). Avfallsplan behandlas närmare i [SNFS 1991:3](#). I varje kommun ska finnas en Renhållningsordning med föreskrifter om hanteringen av avfall och en avfallsplan. Renhållningsord-

¹² Kan eventuellt komma att ändras, till följd av WEEE-direktivet

ningen är rättsligt bindande och kan reglera bl.a. sophämtningsintervaller, hur avfall ska förvaras, sorteras m.m. Antagande av Renhållningsordning ska föregås av samråd och utställning.

Avfallsplan ska redovisas till länsstyrelsen som ska sammanställa avfallsplaner för länet och redovisa till Naturvårdsverket. Avfallsplanen ska:

- redovisa hur olika avfallstyper insamlas, transporteras samt återvinns eller bortskaffas.
- redovisa och bedöma nedlagda avfallsupplag.
- redovisa vilka åtgärder kommunen avser vidta för att avfallet ska tas om hand på lämpligt sätt ur miljö- och resurssynpunkt.

Ytterligare vägledning finns i SNV AR 91:1¹³

7.4.3 Producentansvar

Se även avsnitt 4. Avfallsstatistik sid 18 f

---

¹³ Upphävt som allmänna råd men kan kanske ändå i viss mån användas för vägledning

Grunden för producentansvaret finns i [15 kap. 6 § MB](#):

”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett sätt som kan krävas för en hälso- och miljömässigt godtagbar avfallshandling. Sådana föreskrifter får meddelas i fråga om avfallet av de varor eller förpackningar som producenterna tillverkar, för in till Sverige eller säljer och avfallet från sådan verksamhet som de bedriver.”

Producentansvar gäller, enligt respektive förordning om producentansvar, för närvarande (aug 2004) för följande avfallsslag:

- Förpackningar (papp, papper, wellpapp, glas, plast, plåt, trä mm).
Återvinningskraven fr.o.m. 1 januari 2005 är enligt bilaga till förordningen:

	<u>Återvinning i viktprocent</u>
Förpackningar av metall, dock inte dryckesförpackningar	70 % materialutnyttjande
Förpackningar av papp, papper, kartong respektive wellpapp	65 % materialutnyttjande
Förpackningar av plast, dock inte flaskor för konsumtionsfärdig dryck av PET	70 %, dock minst 30 % materialutnyttjande
Förpackningar av glas	70 % materialutnyttjande
Dryckesförpackningar av aluminium	
Dryckesförpackningar av PET	90 % materialutnyttjande
Förpackningar av trä	70 % återvinning, dock minst 15 % materialutnyttjande
Förpackningar av övriga material	30 % återvinning per material, dock minst 15 % materialutnyttjande per material

Se vidare under 2.3.3 Förpackningsavfall sid 11

- Returpapper (tidningar, direktreklam, kataloger och liknande).
Från 1 januari 2005 överförs uppgiften att informera hushåll om sorteringskyldighet, insamlingsystem m.m. till kommunen, medan producenterna även efter första januari 2005 är skyldiga att svara för denna information till andra än hushåll. Samma ändring gäller för producentansvaret för förpackningar.
- Elektriska och elektroniska produkter. Se under 2.3.5 El-avfall (Uttjänta elektriska och elektroniska produkter) sid 12
- Däck
- Bilar. Se upplysningar om Bilskrot i avsnittet 2.3.4 Skrot, sid 12

För vissa avfallsslag finns följande särskilda bestämmelser, som kan sägas komplettera bestämmelserna om producentansvar:

- Lag ([1982:349](#)) om återvinning av dryckesförpackningar av aluminium. Med tillhörande förordning ([1983:847](#))
- Lag ([1991:336](#)) om vissa dryckesförpackningar. Avser flaskor för konsumtionsfärdig dryck av polyetylentereftalat (PET).

Bestämmelserna i förordning om producentansvar för förpackningar om återvinningsgrad och om rapportering till Naturvårdsverket gäller dock också för dryckesförpackningar som omfattas av de båda ovanstående lagarna.

Båda de ovannämnda lagarna har upphävts genom Lag om upphävande av vissa lagar avseende retursystem med pant för dryckesförpackningar (2003:1188), men upphävandet gäller först från den dag regeringen bestämmer.

- Förordning ([1997:645](#)) om batterier.
  - 1) Blybatterier över 3 kg (startbatterier för bilar m.m.) ska tas emot av den som säljer sådana batterier. Denne är skyldig att transportera batterierna till en anläggning för bortskaffande eller återvinning.
  - 2) Övriga batterier, miljöfarliga eller ej, skall samlas in av kommunen. Kommunen skall sortera och transportera bort kasserade batterier. Miljöfarliga batterier skall transporteras till en anläggning för bortskaffande eller återvinning av kvicksilver, kadmium eller bly. Den som säljer batterierna skall informera om var de kan samlas in. Överlåtare som tagit emot kasserade batterier kan lämna batterierna till en anläggning för bortskaffande eller återvinning, om batterierna innan dess har sorterats.
  - 3) Kasserade varor med inbyggda miljöfarliga batterier skall lämnas till den som yrkesmässigt överlåter varor med inbyggda miljöfarliga batterier eller på den plats som kommunen anvisar. Överlåtaren är skyldig att ta emot sådana kasserade varor och att informera konsumenterna om var de kan lämna varorna. Kasserade varor med inbyggda miljöfarliga batterier som tagits emot av en överlåtare skall lämnas på den plats som kommunen anvisar. Kommunen skall transportera batterierna till en anläggning för bortskaffande eller återvinning av kvicksilver, kadmium eller bly. Överlåtare som tagit emot varor med miljöfarliga batterier enligt första stycket får lämna batterierna till en anläggning för bortskaffande eller återvinning, om batterierna innan dess har sorterats.

7.4.4 Tillstånds- och anmälningsplikt

För de flesta steg i hanteringskedjan av avfall gäller anmälnings- eller tillståndsplikt.

Mellanlagring av avfall: I och med införandet av den nya avfallsförordningen försvann tillståndsplikten för mellanlagring av farligt avfall som tidigare fanns i förordningen om farligt avfall. Förändringen medför att den ”dubbla” prövning som tidigare krävdes har försvunnit. (Mellanlagring av farligt avfall skulle också prövas som miljöfarlig verksamhet i enlighet med miljöbalkens 9 kap. oavsett mellanlagrets omfattning.) Regeringskansliet har tagit fram övergångsbestämmelser som reglerar att de tillstånd som har meddelats med stöd av 22 § förordningen om farligt avfall kommer att fortsätta att gälla, undantaget kravet på säkerhet.

Den 1 december 2001 förändrades klassningen för anläggningar för mellanlagring av farligt avfall när bilagan till förordningen ([1998:899](#)) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ändrades. Genom förändringen infördes en anmälningspliktig nivå (C) för mindre mellanlagring. Omfattande mellanlagring är dock fortsatt tillståndspliktig. För klassning

enligt C-nivån finns inte någon nedre gräns. Begreppet ”mellanlager” definieras inte i avfallslagstiftningen. Naturvårdsverkets läsanvisningar till klassningspunkten samt den tidigare utgåvan av Naturvårdsverkets handbok om farligt avfall (Handbok 2001:5)¹⁴ ger en viss vägledning till hur Naturvårdsverket anser att klassningsbestämmelsen bör tillämpas.

I handboken skrev Naturvårdsverket bl.a.

”Med mellanlagring bör avses sådan yrkesmässig insamling och lagring av avfall på en plats, där avfallet inte har uppkommit och där avfallet inte heller skall bortskaffas eller återvinnas i enlighet med koderna D1-D14 och R1-R12 i förordningens bilaga 4 och 5.”

... ”Med mellanlagring bör inte avses omlastning av farligt avfall då endast byte av transportfordon sker (vid lastbilsterminaler och liknande). Sådan omlastning får anses utgöra en del av transporten. Farligt avfall som lämnas direkt från hushållen anses inte uppkomma i yrkesmässig verksamhet”. ...

Vid klassning av mellanlager finns viss vägledning att få i de *exempel* som Naturvårdsverket ger i sina läsanvisningar och i handboken. Med detta som utgångspunkt anser Länsstyrelsen att följande sammanställning kan göras över vad som bör/inte bör betraktas som anmälningspliktigt mellanlager. Ytterst är det dock varje enskild kommun som har att avgöra hur klassningspunkterna skall tolkas och tillämpas i det enskilda fallet.

Sammanställning av exempel rörande bedömning om förvaring av farligt avfall är ett anmälningspliktigt mellanlager eller ej.*

Anmälningspliktig mellanlagring, exempel	Ej bedömt som anmälningspliktig mellanlagring, exempel
Kommunal miljöstation	Batteriholk
	Förvaring i samband med mottagning från hushåll av lysrör, medicin m.m. i affär el liknande som säljer detta.**
	Förvaring av avfall hos bil/båtklubb av medlemmarnas avfall.**
	Förvaring av avfall i grovsoprum i flerbostadshus
	Förvaring vid miljöfarlig verksamhet med annan huvudsaklig verksamhet än mellanlagring, där avfallet uppkommit i verksamheten och förvaras i avvaktan på borttransport.***

* Exempelen rör huvudsakligen insamling av hushållens farliga avfall där vanligtvis ingen anmälningsplikt råder (undantag dock för miljöstationer).

** I de fall verksamheten uttalat även tar emot avfall från andra verksamhetsutövare och inte enbart från hushåll bör verksamheten betraktas som anmälningspliktig.
Bl.a. beträffande s.k. brunvaror (kasserade Radio, TV m.m. som butikerna tar emot inom ramen för producentansvaret vid köp av ny motsvarande vara) så varierar bedömningen mellan olika myndigheter om detta är en anmälningspliktig mellanlagring eller inte. Naturvårdsverket bedömer ”ja”, Länsstyrelsens branschgrupp avfall bedömer ”nej”.

*** Hämtning skall ske regelbundet från verksamheten så inte lagring sker omotiverat länge utan hämtning eller så att omotiverat stora mängder uppkommer.

Yrkesmässig transport av avfall kräver tillstånd enligt 26 § avfallsförordningen, undantaget transport av avfall för återanvändning. Länsstyrelsen beslutar om och prövar tillstånds-

¹⁴ I den nyare, omarbetade, utgåvan av Handbok om Farligt avfall (Handbok 2003:8) finns inte någon definition av mellanlager medtagen.

och anmälningssärenden om transport av avfall. Naturvårdsverket får föreskriva om anmälningssplikt eller undantag, vilket har gjorts i [NFS 1999:8](#):

- Anmälningssplikt i stället för tillståndssplikt gäller för
  1. En eller flera separata avfallsfraktioner till återvinning då var och en av dem består av ett material,
  2. Avfall som uppkommit i egen verksamhet.
- Inte heller anmälan krävs för avfall som uppkommit i egen verksamhet om transport endast sker av sådant avfall och om det är <10 ton eller <50 m³ per år. (OBS! Detta gäller inte om avfallet klassas som farligt avfall. Anmälningssplikt gäller vid transport av farligt avfall oavsett om det är små mängder.)

Transport av farligt avfall:

- Vid transport av farligt avfall (även icke yrkesmässig transport) krävs att transportören har *tillstånd* enligt [26 eller 27 §§ avfallsförordningen](#) eller har gjort en *anmälan* till länsstyrelsen enligt [28](#) och [34 §§](#) avfallsförordningen
- *Avfallslämnaren är skyldig* att kontrollera att transportören har tillstånd eller är anmäld hos länsstyrelsen
- Vid transport av farligt avfall ska avsändaren av det farliga avfallet upprätta ett *transportdokument* ([41 §](#) avfallsförordningen). Dokumentet ska innehålla uppgift om avsändare, mottagare, transportör, avfallsslag och avfallsmängd samt undertecknas av avsändaren och mottagaren. Av andra stycket 41 § framgår att kravet på transportdokument inte gäller för transporter som är undantagna från tillståndssplikt enligt [27 §](#) (det vill säga anmälningsspliktig transport av farligt avfall som uppkommit i egen verksamhet). Närmare bestämmelser om transportdokument finns i [NFS 1997:4](#) (omfattande ändringar genom NFS 2003:25)

Det är inte alltid självklart att det är fastighetsägaren/byggherren/verksamhetsutövaren som ska betraktas som avfallslämnare och därmed skyldig att föra journal, upprätta transportdokument etc. Det finns vissa undantag när t.ex. en fastighetsägare/byggherre/ verksamhetsutövare anlitar ett serviceföretag.

Exempel 1: En fastighetsägare behöver serva sin kylanläggning. Fastighetsägaren är skyldig att kontrollera att kylfirman som anlitas är ackrediterad samt har tillstånd eller har anmält transport av farligt avfall som uppkommer i egen verksamhet till länsstyrelsen. Det avfall som uppkommer, i detta fall freon, anses ha uppkommit i kylfirmans serviceverksamhet. Kylfirman, som i detta fall även är transportör, ska ha gjort en anmälan om transport av farligt avfall som uppkommer i egen verksamhet till länsstyrelsen. Om mängden freon som ska transporteras bort överstiger 300 kg per transport krävs dock att kylfirman har tillstånd för transport av farligt avfall. I det senare fallet krävs även att kylfirman såsom avfallslämnare upprättar ett transportdokument.

Exempel 2: En fotobutik har haft upprepade inbrott och behöver byta ut sina lås. De brandsäkra dörrarna innehåller asbest. Innehavaren ska kontrollera att låsfirman som anlitas har tillstånd att bearbeta/behandla asbest från Arbetsmiljöverket samt anmält transport av farligt avfall som uppkommer i egen verksamhet till länsstyrelsen. Det avfall som uppkommer, i detta fall asbest, anses ha uppkommit i låsfirmans serviceverksamhet. Låsfirman blir då avfallslämnare och ska se till att ett transportdokument upprättas. (Anmälningsspliktig transport av asbest som utgör farligt avfall är ej undantaget kravet på upprättande av transportdokument.) Låsfirman, som i detta fall även är

transportör, ska ha gjort en anmälan enligt 34 § avfallsförordningen om transport av sådant farligt avfall som anges i 28 § avfallsförordningen till länsstyrelsen.

Exempel 3: En affärsinnehavare ska byta ut sina lysrör och anlitar en elfirma. Affärsinnehavaren är såsom ägare till lysrören skyldig att se till att elfirman har tillstånd alternativt gjort anmälan till länsstyrelsen för att få transportera bort avfall som uppkommit i egen verksamhet. Det avfall som uppkommer, i detta fall lysrör, anses ha uppkommit i elfirmans verksamhet. De förbrukade lysrören utgör farligt avfall men omfattas även av producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter. Elfirman, som i detta fall även är transportör, ska ha gjort en anmälan om transport av farligt avfall som uppkommer i egen verksamhet till länsstyrelsen. Om mängden lysrör som ska transporteras bort överstiger 300 st per transport krävs dock att elfirman har tillstånd för transport av farligt avfall. I det senare fallet krävs även att elfirman såsom avfallslämnare upprättar ett transportdokument.

Exempel 4: Affärsinnehavaren i exempel 3 beslutar sig för att även byta ut armaturerna och befarrar att kondensatorerna i dessa kan innehålla isolerolja med PCB. Enligt 13 § i förordning ([1998:122](#)) om bortskaffande av PCB m.m. ska en PCB-vara/produkt som är avfall genast överlämnas för bortskaffande enligt avfallsförordningen ([2001:1063](#)). För att få transportera avfall som innehåller PCB krävs särskilt tillstånd enligt 26 § avfallsförordningen. Affärsinnehavaren är såsom ägare till armaturerna skyldig att se till att avfallet hanteras enligt ovanstående. Det gör han enklast genom att kontrollera att den el-entreprenör som anlitas har tillstånd för att transportera bort PCB-haltig vara. Saknar el-entreprenören ett sådant tillstånd skall affärsinnehavaren se till att avfallet sorteras ut, märks upp och journalförs. Affärsinnehavaren är även skyldig att upprätta ett transportdokument i samband med att kondensatorerna transporteras bort av företag som har särskilt tillstånd.

FARLIGT AVFALL	ANNAT AVFALL
Tillstånd	
Avfall får transporteras yrkesmässigt endast av den som har särskilt tillstånd (26 § AF) <i>Transportdokument krävs</i> (41 § AF)	Avfall får transporteras yrkesmässigt endast av den som har särskilt tillstånd. Tillstånd krävs inte för transporter av avfall för återanvändning. (26 § AF)
Anmälan – transporter som är undantagna från tillståndsplikt men kräver en anmälan	
<p>Avfall från <u>egen verksamhet</u> (27 § AF) får transporteras om mängderna inte uppgår till mer än</p> <ul style="list-style-type: none"> -2 fat (400 liter) oljeavfall per år, -1 fat (200 liter) lösningsmedel per år, -1 fat (200 liter) färg- eller lackavfall per år -300 hela lysrör eller andra ljuskällor per transport, -300 kg använt köldmedium per transport, -300 kg avfall av elektriska och elektroniska produkter per transport, eller -sammanlagt 100 kg övrigt FA per år. <p>Avfallet får inte innehålla PCB, kvicksilver (undantag för hela lysrör och ljuskällor), cyanid eller kadmium. <i>Transportdokument krävs inte</i> (41 § AF)</p> <p>Vissa <u>avfallstyper</u> :</p> <ul style="list-style-type: none"> -avfall som innehåller farliga jordbrukskemikalier (020108*) -flygaska och pannaska från oljeförbränning(100104*) -smittförande avfall(180103*,180202*) -asbestinnehållande avfall (060701*,170601*) -avfall från förbränning eller pyrolys av hushållsavfall och liknande handels-, industri- och institutionsavfall (190105*,190106*,190107*,190110*,190113*,190115*) <p>(28 § AF) <i>Transportdokument krävs</i>¹⁵ (41 § AF)</p> <ul style="list-style-type: none"> - bly- och nickelkadmiumbatterier (22 § SFS 1997:645 ¹⁶) <p><i>Transportdokument krävs</i> (41 § AF)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - En eller flera separata avfallsfraktioner till återvinning, då var och en av dem består av ett material - Transport av avfall från egen verksamhet om > 10 ton/år eller >50 m³/år (enl NFS 1999:8 ¹⁷)
Undantaget från såväl tillstånds- som anmälningsplikt	
	<p>Transport av avfall för återanvändning^a (26 § AF)</p> <p>Transport av enbart avfall från egen verksamhet om</p> <ul style="list-style-type: none"> < 10 ton/år eller <50 m³/år (enligt NFS 1999:8)

^{a)} tex drickabackar, klädinsamlingar

I Naturvårdsverkets föreskrifter om transportdokument för transport av farligt avfall ([NFS 1997:4](#)) står bland annat att läsa att

"Den som bedriver verksamhet där farligt avfall mellanlagras, återvinns eller bortskaffas skall

1. underteckna det transportdokument som skall åtfölja varje transport av farligt avfall,
2. sända en bekräftelse på mottagandet till avsändaren, och

¹⁵ Naturvårdsverks föreskrifter om transportdokument för transport av farligt avfall ([NFS 1997:4](#))

¹⁶ Förordning om batterier ([SFS 1997:645](#))

¹⁷ Naturvårdsverkets föreskrifter om tillstånd eller anmälningsplikt för yrkesmässig transport av avfall ([NFS 1999:8](#))

3. om inte annat beslutas enligt 5 §, senast den 31 mars varje år göra en förteckning över varje mottagen transport med de uppgifter som finns i de transportdokument som mottagits under närmast föregående år.
....."

I lagen om transport av farligt gods finns särskilda regler för märkning m.m. vid transport av bland annat brandfarliga och explosiva varor (ADR-bestämmelser). Farligt avfall är ofta, men inte alltid, samtidigt farligt gods och omfattas då av båda regelverken. För farligt gods finns krav på säkerhetsrådgivare med särskild kompetens, både för avlämnande företag och för transportör. Detta gäller över vissa minimikvantiteter. Räddningsverket utövar tillsyn över detta. De närmare bestämmelserna finns i Räddningsverkets föreskrifter Säkerhetsrådgivare ([SRVFS 2002:3](#))

Gränsöverskridande avfallstransport (EG-förordning [259/93](#), kompletterad av Förordning om gränsöverskridande transporter av avfall [SFS 1995:701](#)): I starkt förenklat sammanhang gäller krav på anmälan av alla nationsgränsöverskridande avfallstransporter inom, från, till eller genom EU. Undantag gäller för transporter av vissa material uteslutande för återvinning ("grön lista", bilaga 2 till 259/93), men vid dessa transporter liksom vid övriga ska transportdokument med uppgifter om avfallsslag, mottagare m.m. finnas. Anmälan om import ska i Sverige göras till Naturvårdsverket. Vid export från Sverige ska anmälan göras genom Naturvårdsverket.

Egen behandling av avfall ([38 § avfallsförordningen](#)):

Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som avser att på fastigheten kompostera eller gräva ned eller på annat sätt återvinna eller bortskaffa annat avfall än trädgårdsavfall, ska anmäla det till kommunen. Det innebär att också kompostering av hushållsavfall på en villatomt är anmälningspliktigt.

Miljöfarlig verksamhet: Klassning som A-, B- eller C-verksamhet och därmed tillstånds- (A, B) eller anmälningsplikt (C) gäller för de flesta anläggningar/verksamheter med hantering av avfall (sortering, mellanlagring, återvinning, deponering etc.) enligt vad som framgår av bilagan till Förordning ([1998:899](#)) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH).

Detta kan inte enkelt sammanfattas. Se bilagan till FMH samt Naturvårdsverkets läsanvisningar till denna.

(www.naturvardsverket.se/dokument/lagar/tillsyn/egenkont/pdf/lasanv.pdf)

7.4.5 Andra skyldigheter och förbud

- Uppgiftsskyldighet ([42 - 45 §§](#) avfallsförordningen): Den som bedriver verksamhet där avfall mellanlagras, återvinns eller bortskaffas, den som bedriver verksamhet där farligt avfall uppkommer och den som transporterar farligt avfall är skyldig att föra anteckningar om mängder, avfallsslag och hantering.
- Kommunen får, enligt [13 §](#) avfallsförordningen, föreskriva att den som bedriver yrkesmässig verksamhet som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall, ska lämna de uppgifter om avfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.
- Avfallsskatt: Enligt lag om skatt på avfall ([1999:673](#)) ska avfallsskatt (2004) betalas med 370 kr/ton för avfall som deponeras vid anläggning där mer än 50 ton/år deponeras eller

förvaras mer än tre år. Det gäller dels för avfallsanläggningar, dels för anläggningar där det huvudsakligen bedrivs annan verksamhet än avfallshantering, om avfall som uppkommer där deponeras eller förvaras. Lagen har regler om undantag för anläggningar som bara deponerar vissa avfallsslag (berg, jord, grus m.m.), för vissa avfall vid viss behandling (bl.a. kompostering), avdrag för vissa material m.m.

7.4.6 Deponeringsförbud m.m.

Avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter får inte deponeras, förbrännas eller fragmenteras utan att ha förbehandlats ([24 § avfallsförordningen](#)).

Sedan den 16 juli 2001 gäller förbud mot deponering av (sammanfattat från [8 § FD](#)):

- Flytande avfall,
- Avfall som är explosivt, frätande, oxiderande, brandfarligt eller mycket brandfarligt,
- Smittförande avfall,
- Laboratorierester som inte är identifierade eller vilkas effekt på hälsan eller miljön är okända,
- Hela däck (utom cykeldäck och däck med diameter över 1400 mm).

På befintliga deponier behövde dessa förbud inte iakttas omedelbart från 16 juli 2001, utan ska tillämpas enligt anpassningsplan.

Från 1 januari 2002 gäller att brännbart avfall ska förvaras och transporteras bort skilt från annat avfall ([19 § avfallsförordningen](#)) och att utsorterat brännbart avfall inte får deponeras ([9 § FD](#)). Det finns dock enligt [NFS 2004:4](#) undantag från denna regel om det brännbara avfallet har fysiska eller kemiska egenskaper som gör att det inte går att återanvända eller förbränna, t.ex. klorhaltigt avfall eller avfall som ger gnistbildning vid förbränning. I sådana fall skall samråd ske med tillsynsmyndigheten innan deponering sker. Vid brist på behandlingskapacitet får dispens i enskilda fall medges av länsstyrelsen. Dispens söks av kommunen för hushållsavfall och av deponiinnehavare för annat avfall.

Från 1 januari 2005 gäller att organiskt avfall inte får deponeras. ([10 § FD](#)).

Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om undantag från förbuden att deponera brännbart resp. organiskt avfall, länsstyrelsen får ge dispens i det enskilda fallet. ([13 § FD](#)).

7.4.7 Krav på deponier och deponering

Efter ändring av 15 kap MB (lag (2002:175) om ändring av miljöbalken) gäller att:

34 § Tillstånd till en verksamhet som omfattar deponering av avfall får meddelas endast om verksamhetsutövaren ställer en ekonomisk säkerhet för att de skyldigheter som gäller för deponeringsverksamheten fullgörs eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för sådant säkerställande.

Ändringar infördes även i [25a§ 22 kap MB](#) som reglerar vad en dom som omfattar tillstånd att bedriva verksamhet med deponering av avfall ska innehålla.

Förordningen om deponering av avfall ([FD](#)), och Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering [NFS 2001:14](#), nu ersatta av [NFS 2004:10](#), har införts för att leva upp till deponeringsdirektivet. De trädde i kraft den 16 juli 2001. Reglerna innebär omfattande reglering

som inte funnits tidigare, då deponeringen endast reglerats genom tillståndsbeslut enligt ML och senare MB. Fortfarande ska sådan prövning ske, men de nya reglerna innebär krav som, i huvudsak, inte får frångås. De nya reglerna gäller också för befintliga deponier (utom för sådana som slutat deponera och där avslutningsåtgärder vidtagits före den 16 juli 2001). För befintliga deponier ska reglerna dock börja tillämpas successivt men senast den 1 januari 2009. Deponier för farligt avfall måste uppfylla några av kraven tidigare.

Enligt [4 § FD](#) är vissa typer av deponering undantagen från reglerna. Det gäller bl.a. • kompost, avloppsslam etc. till gödsel eller jordförbättring, • inert avfall för utfyllnad, vägbyggnad m.m., • viss deponering av icke farliga muddermassor, • icke-förorenad jord eller icke-farligt inert avfall från gruvbrytning, stenbrott m.m.

- Befintliga deponier i drift ska ha lämnat in en anpassningsplan för godkännande till tillsynsmyndigheten (MHN eller Lst) senast den 1 juli 2002. I den ska visas hur och när, men senast till 2009-01-01, kraven klaras. Också hur kraven på avslutning och efterbehandling ska klaras. Tillsynsmyndigheten kan besluta om att åtgärder ska vara gjorda tidigare än 2009.
- Befintliga deponier som ska avslutas ska på motsvarande sätt för godkännande ha lämnat in en avslutningsplan senast 1 juli 2002, som visar hur åtgärder snarast ska genomföras.

De nya kraven är, i mycket stark sammanfattning (en del utelämnat):

- Deponeringsförbuden. De är redovisade ovan.

- Deponiklasser och karakterisering av avfall

Varje deponi ska föras till en av tre klasser: Deponi för farligt avfall. Deponi för icke-farligt avfall. Deponi för inert avfall.

Närmare regler om vad som får deponeras i de olika klasserna finns i Rådets beslut 2003/33/EG¹⁸. Kraven i beslutet har i Sverige tillgodosetts genom Naturvårdsverkets nya föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall ([NFS 2004:10](#)). De innebär att avfallsproducenter fr.o.m. 1 januari 2005 ska göra en grundläggande karakterisering av det avfall som lämnas till deponi.

Den grundläggande karakteriseringen ska vara dokumenterad och innehålla uppgifter om:

- källa och ursprung,
- vilken process som givit upphov till avfallet,
- vilken behandling avfallet genomgått enligt [14 § FD](#)
- avfallets sammansättning och dess utlakningsegenskaper,
- avfallets lukt, färg, och fysikaliska form,
- den sexsiffriga avfallskoden enligt avfallsförordningens bilaga ([2001:1063](#)) och om avfallet utgör farligt avfall,
- vilken eller vilka deponiklasser (deponi för inert, icke-farligt eller farligt avfall) där avfallet kan tas emot,
- vid behov, information om extra säkerhetsåtgärder bör vidtas vid deponin

Karakteriseringen ska också innefatta en kontroll av om avfallet kan materialutnyttjas eller återvinnas

---

¹⁸ 2003/33/EG: Rådets beslut av den 19 december 2002 om kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid avfallsdeponier i enlighet med artikel 16 i, och bilaga II till, direktiv 1999/31/EG

I vissa fall krävs också provning av lakningsegenskaper på ackrediterat laboratorium som underlag för den grundläggande karakteriseringen.

Avfallsproducenten/verksamhetsutövaren ska se till att denna grundläggande karakterisering görs och att uppgifterna i dokumentationen är korrekta. Dokumentationen ska sparas i 10 år.

Föreskrifternas gränsvärden för utlakning och för innehåll av vissa organiska ämnen blir styrande för deponeringen från och med den 16 juli 2005.

- Särskilda skyldigheter vid mottagning av avfall för deponering att granska handlingar, besiktiga avfallet, lämna mottagningsbevis m.m.
- Skyldighet att journalföra var på deponin avfall deponeras, vidta åtgärder mot olägenheter genom lukt, fåglar, skräp, brand etc., samla upp och om möjligt utnyttja deponigas.
- Detaljerade och omfattande krav på lokalisering (vid nyanläggning) och fysiska skyddsåtgärder. Bl.a.: * barriär av specificerad täthet, naturlig eller anlagd geologisk, under och på deponins sidor där lakvatten kan läcka ut, * botten tätning och lakvattenuppsamling (och lakvattenbehandling), * avledning/dränering till skydd mot inträngande grund- eller ytvatten, * sluttäckning av specificerad täthet. De närmare specificeringarna för kraven skiljer sig mellan deponiklasserna, vissa krav, bl.a. lakvattenuppsamling, är undantagna för deponiklass inert avfall. Vissa möjligheter för myndigheterna att medge avsteg eller undantag i det enskilda fallet vid tillstånd eller tillsyn (beslut om anpassningsplan) finns för vissa av kraven i det enskilda fallet.
- Skyldighet att utföra mätningar och provtagning av grund-, yt- och lakvatten, av deponigas, och av deponins omfattning m.m. Det är specificerat hur ofta prover ska tas. Vissa prover ska också tas under efterbehandlingsfasen.
- Tillsynsmyndigheten ska besiktiga och godkänna: * Vid nyanläggning, att den anlagda deponin uppfyller villkor i tillstånd, innan godkännande får deponering inte starta, * Vid avslutning, att rätt åtgärder gjorts.
- Efterbehandling (underhåll, övervakning, kontroll) ska göras under efterbehandlingsfasen som ska pågå minst 30 år efter avslutning.

7.5 Andra lagar än MB som rör avfall, med tillhörande förordningar etc.

Exempel på andra författningar som, i större eller mindre omfattning, också har bestämmelser om avfall. Förteckningen får inte uppfattas som fullständig.

Referat av dessa författningar ges inte, något framgår dock av ovanstående avsnitt (7.4) samt i avsnittet 9. Andra myndigheters arbete/tillsyn sid 46 och i 2.3 Beskrivning av några särskilda avfallsslag sid 8 f.

- Lag ([1999:673](#)) om skatt på avfall
  - Förordning ([1999:1218](#)) om skatt på avfall
- Bilskrotningslag ([1975:343](#))
  - Bilskrotningsförordning ([1975:348](#))
    - Föreskrifter och allmänna råd om skrotbilsverksamhet ([NFS 2002:2](#))
- Lag ([1982:821](#)) om transport av farligt gods. Anm: Medtagen då transport av farligt avfall ibland också är transport av farligt gods.
  - Förordning ([1982:923](#)) om transport av farligt gods
    - Räddningsverkets föreskrifter om inrikes transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S) ([SRVSF 2002:1](#))
    - Räddningsverkets föreskrifter om säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods ([SRVFS 2002:3](#))
- Lag ([1980:424](#)) om åtgärder mot förorening från fartyg
  - Förordning ([1980:789](#)) om åtgärder mot förorening från fartyg
    - Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot vattenförorening från fartyg ([SJÖFS 1985:19](#))
    - Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall från fartyg ([SJÖFS 2001:12](#))
    - Sjöfartsverkets föreskrifter om mottagning av avfall från fritidsbåtar ([SJÖFS 2001:13](#))
- Lag ([1992:1683](#)) om provtagning på djur, m.m.
  - Förordning ([1998:134](#)) om provtagning på djur, m.m.
    - Jordbruksverkets föreskrifter om hantering av djurkadaver och annat animaliskt avfall ([SJVFS 1998:34](#)) . Genom SJVFS 2003:58 omdöpt till Jordbruksverkets föreskrifter om hantering av djurkadaver och andra animaliska biprodukter.
- Lag ([1982:349](#)) om återvinning av dryckesförpackningar av aluminium¹⁹.
  - Förordning om ... ([1983:847](#))
- Lag ([1991:336](#)) om vissa dryckesförpackningar¹⁹.
- Lag ([1998:814](#)) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning
  - Förordning ([1998:929](#)) om gatuhållning och skyltning
- Lag ([1988:868](#)) om brandfarliga och explosiva varor
  - Förordning ([1988:1145](#)) om brandfarliga och explosiva varor

---

¹⁹ Har upphävts genom Lag om upphävande av vissa lagar avseende retursystem med pant för dryckesförpackningar (2003:1188), men upphävandet gäller först från den dag regeringen bestämmer

- Epizootilag ([1999:657](#))
  - Epizootiförordning ([1999:659](#))
- Arbetsmiljölagen ([1977:1160](#))
  - Arbetsmiljöförordning ([1977:1166](#))
    - Asbest. Föreskrifter och allmänna råd ([AFS 1996:13](#))
    - Riskavfall ([AFS 1989:2](#))
    - Cytostatika och andra läkemedel ... ([AFS 1999:11](#))
- Strålskyddslag ([1988:220](#))
  - Strålskyddsförordning ([1988:293](#))
    - Föreskrifter om icke kärnenergianknutet radioaktivt avfall ([SSI FS 1983:7](#))
    - Föreskrifter om laboratorieverksamhet med radioaktiva ämnen i form av öppna strålkällor ([SSI FS 2000:7](#))

8. Miljömyndigheternas tillsynsområden

Det anges direkt i [26 kap. 3 § MB](#) att Miljö- och hälsoskyddsnamnden utövar tillsyn över avfallshanteringen i kommunen enligt 15 kap. MB. Miljö- och hälsoskyddsnamndens tillsyn omfattar alltså alla typer av avfallsfrågor.

Miljö- och hälsoskyddsnamnden har t.ex. tillsyn över;

- hur producentansvaren fullgörs i kommunen,
- hur kommunens sophämtning sköts,
- hur återvinningsstationer sköts,
- hur farligt avfall hanteras,
- tillsyn över nedgrävning och kompostering av animaliskt avfall, utlämnande och transport av matavfall samt matavfallsanläggning som bearbetar matavfall som är avsett för egna svin eller egna fjäderfän.
- tillsyn över avfallshanteringen vid om- och tillbyggnad.
- tillsyn över spridning av slam på jordbruksmark ([SNFS 1994:2](#)) m.fl. områden
- tillsyn över avfallshantering i hamnar. (Som anmärkts nedan i avsnitt 9 gäller det enligt MB och avfallsförordningen, men Sjöfartsverket har tillsynen enligt de särskilda reglerna i föreskrifterna [SJÖFS 2001:12](#) (fartyg) [SJÖFS 2001:13](#) (fritidsbåtar).
- tillsyn över avfallshantering i miljöfarliga verksamheter med tillståndsplikt enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, i de fall när tillsynen överlåtits på Miljö- och hälsoskyddsnamnden. I denna tillsyn har nu, genom reglerna om deponering, tillkommit många och krävande tillsynsuppgifter. Däribland att granska och godkänna anpassnings- och avslutningsplaner för befintliga deponier, godkänna anlagd deponi innan den får starta, godkänna avslutningsåtgärder, samt att deponier drivs i enlighet med reglerna i förordningen om deponering.
- tillsyn över avfallshantering i miljöfarliga verksamheter med anmälningsplikt enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
- tillsyn över övriga verksamheter där avfall uppkommer.
- utöver avfallstillsyn som följer av MBs bestämmelser har nämnden sedan 1 april 2004 också tillsyn över bilskrotor enligt bilskrotninglagen och ska kontrollera om bilskrotningverksamheter har auktorisation och om auktorisationsbeslut efterlevs. (se vidare Miljösamverkans handledning Tillsynskampanj bilskrotor, mars 2004)

Till tillsynen hör också att handlägga anmälningar enligt [38 §](#) avfallsförordningen om kompostering eller annan behandling.

- Utöver Miljö- och hälsoskyddsnamnden har andra myndigheter ett parallellt tillsynsansvar av vissa avfallsfrågor, vilket framgår av bilagan till tillsynsförordningen ([1998:900](#)), se nedan under rubriken Andra myndigheters arbete/tillsyn.

9. Andra myndigheters arbete/tillsyn

Det finns flera myndigheter med ansvar för avfallsområdet.

Naturvårdsverket har det centrala ansvaret för tillsynsvägledning i de flesta frågor som rör avfall från hushåll, miljöfarliga verksamheter och andra verksamheter. Naturvårdsverket utfärdar föreskrifter och allmänna råd och ger ut handböcker på avfallsområdet.

Jordbruksverket har det centrala ansvaret för tillsynsvägledning i frågor som rör avfall från forskning, diagnos, behandling eller förebyggande av djursjukdomar där det på grund av smittfara ställs särskilda krav på insamling och bortskaffande (avfallstyp 18 02 02*).

Socialstyrelsen har det centrala ansvaret för tillsynsvägledning i frågor som rör hantering av följande avfallstyper enligt bilaga 2 till avfallsförordningen ([2001:1063](#)): avfall från förlossningsavdelningar, diagnos, behandling eller förebyggande av sjukdomar hos människor där det på grund av smittfara ställs särskilda krav på insamling och bortskaffande (avfallstyp 18 01 03*), kemikalier som består av eller som innehåller farliga ämnen (18 01 06*), cytotoxiska läkemedel och cytostatika (avfallstyp 18 01 08*) samt avfall som utgörs av amalgam från tandvård (avfallstyp 18 01 10*).

Sjöfartsverket utövar tillsyn över bestämmelser om avfall från fartyg och båtar. Här har MHN ett parallellt tillsynsansvar enligt Miljöbalken och avfallsförordningen

Arbetsmiljöinspektionen utövar tillsyn över t.ex. asbestsanering och övriga arbetsmiljöfrågor som kan uppkomma vid arbete med avfall.

Räddningsverket har tillsyn över reglerna om säkerhetsrådgivare enligt bestämmelserna om farligt gods (ADR). Krav på säkerhetsrådgivare gäller inte enbart transportörer utan även avsändare, t.ex. företag som lämnar farligt avfall som samtidigt är farligt gods (allt farligt avfall klassas dock inte som farligt gods).

Länsstyrelse och kommun har ett delat tillsynsansvar för bl.a. frågor om farligt avfall. När det gäller frågor om farligt avfall anser Länsstyrelsen att det i de flesta fall är lämpligt att tillsynsansvaret följer den myndighet som har tillsynen över den miljöfarliga verksamheten. Båda myndigheterna är dock alltid operativa om det krävs.

Länsstyrelsen har även tillsynsansvar i frågor om gränsöverskridande transporter av avfall.

Länsstyrelsen i samverkan med Kustbevakningen och Tullverket för sjöfart och luftfart utövar tillsyn över frågor rörande dumpning och förbränning inom Sveriges sjöterritorium.

10. Mer kunskap och information

10.1 Litteratur

10.1.1 Allmänt

- Manual för beräkning av avfallsmängder. Berg P. SNV rapport 4081 1992. 37 sidor.
- Svensk avfallshantering 2003. Renhållningsverksföreningen, RVF, 2003. På www.rvf.se
- Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2002. Naturvårdsverket rapport 5299. 2003. 79 sidor. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln

10.1.2 Avfallsbehandling

- Deponering av avfall. Handbok 2004:2. Naturvårdsverket 2004. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Avfallsförbränning med energiutvinning - en del av Sveriges energiförsörjning / Svenska renhållningsverksföreningen, 2001. 66 sidor
- Förbränning av animaliskt avfall / Stockholm : Fritzes offentliga publikationer : Jordbruksdep., Regeringskansliet, 2001. 63 sidor
- Ett ekologiskt hållbart omhändertagande av avfall / Naturvårdsverket, Rapport 5177, 2002. 185 sidor. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Avfallsdeponins roll för en hållbar samhällsutveckling : emissioner, processer och modeller : torsdagen den 19 oktober 1999 ... / sammanställd av David Bendz .../ Stockholm : Naturvårdsverket, AFN, 2000. 55 sidor.
- Framtida metanemissioner från deponier: underlag för Sveriges nationalrapport till Klimatkonventionen / Naturvårdsverket, Rapport 5169. 2001, 28 sidor.
- Avfall och producentansvar i Miljöbalken / [Urval och kommentarer/Karl Krook, Svensk rätt 2001. 167 sidor.
- Gamla avfallsupplag. SNV Rapport 3857 1990. 22 sidor.
- Deponering av asbest. SNV AR 87:3²⁰ 1987. 33 sidor.
- Kvicksilver i säkert förvar : betänkande / av Utredningen om slutförvaring av kvicksilver / Stockholm : Fritzes offentliga publikationer, 2001. 118 sidor
- Handbok för lakvattenbedömning. IVL rapport B-1354/RVF Rapport 00:7 Svenska Renhållningsverksföreningen 2000. 100 sidor.
- Krav på omhändertagande av djurkadaver. Jordbruksverket 26 sept 2001 www.sjv.se

Kompostering

- Metoder för lagring, rötning och kompostering av avfall – Naturvårdsverkets handbok med allmänna råd – 2003:4 utgåva 2, november 2003. 20 sidor. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Kompostboken. Alm, Tiberg m.fl. LT 1991. 104 sidor.
- Allt om kompost. Olausson Ingrid Bonnier Alba 1994. 128 sidor.
- Certifieringsregler för kompost och rötrest – SPCR 120 - Statens Provnings- och Forskningsinstitut, SP. 47 sidor.
- Tips och råd vid utsortering av komposterbart hushållsavfall – Renhållningsverksföreningen, RVF 03:09
- Att lyckas med komposten. (andra utgåvan) Karin Persson. Bilda 2001. 96 sidor.

---

²⁰ Upphävt som allmänna råd men bör ändå i viss mån kunna användas för vägledning

10.1.3 Bygg- och rivningsavfall

- Bygg- och rivningsavfall. Sigfrid, Lotta FoU 112 Stiftelsen Reforsk 1994 79 sidor.
- Miljöstörande material i rivningsavfall. Sigfrid Lotta FoU 81 Stiftelsen Reforsk.
- Riktlinjer för rivningsplaner enligt PBL. Sigfrid Lotta FoU 140 Stiftelsen Reforsk.
- Rivning och farligt avfall -ansvar och regler. Hedén Stig Boverket 2001. 16 sidor. www.boverket.se.
- Minskad miljöstörning från Bygg- och rivningsavfall, hanteringsrutiner, Johannesson P-O, Fredriksson G, Kemikalieprojekt Älvsborg 1995. [Reviderad utgåva 2002](#), Miljösamverkan Västra Götaland , 45 sidor inkl bilagor. www.miljosamverkan.se under ”Utgivet”
- Förslag till handläggningsrutiner av rivningslov och rivningsanmälan och Utvärdering av projekt rivningsavfall. Miljösamverkan Västra Götaland 2002. 38 s. www.miljosamverkan.se under ”Utgivet”
- Kvicksilverinventering: hitta kvicksilver i tekniska varor och produkter. Rapport 5279, Naturvårdsverket 2003.110 sidor.
- Avfallshantering inom bygg- och fastighetssektorn. Boverket 2004 (rapporten är under publicering när detta skrives aug 2004, men ska enligt uppgift snart läggas ut på www.boverket.se)
- Farligt byggavfall – en handbok. Sveriges byggindustrier (under arbete 2004, kommer att kunna beställas via www.bygg.org)

10.1.4 Farligt avfall

- Farligt avfall. Handbok 2003:8. Naturvårdsverket 2003.44 sidor. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Avfall från elektriska och elektroniska produkter. Handbok 2001:7. Naturvårdsverket 2001. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Bilsrotning. Handbok 2001:8. Naturvårdsverket 2001. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Om farligt avfall. SAKAB 2003. 73 sidor. Kan även laddas ner från www.sakab.se.
- PCB i fogmassor. Slutrapport om projektet PCB-fria fogar. Publikation 1999:15. Länsstyrelsen Västra Götaland. 50 sidor, samt annan information om PCB på www.miljosamverkan.se under ”Utgivet”
- Begagnade oljefilter. Nuvarande och framtida hantering. SNV rapport 4260 1993. 71 sidor
- Halogenerade flamskyddsmedel i elektriskt och elektroniskt avfall. Förekomst och spridning i Sverige. Rapport 4968. Naturvårdsverket 1998. 28 sidor.
- Vägledning - Klassificering av farligt avfall. Renhållningsverksföreningen, RVF 2004 (under publicering)
- Tillsynshandledning transporter av farligt avfall. Miljösamverkan Västra Götaland 2003. 50 s. www.miljosamverkan.se under ”Utgivet”.
- Tillsynskampanj bilsrotar. Handledning. Miljösamverkan Västra Götaland 2004. 56 s. www.miljosamverkan.se under ”Utgivet”.

10.1.5 Företag/verksamheter

- Bra avfallshantering hos företag. Naturvårdsverket rapport 5196 2002. 69 sidor. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln
- Verkstadsindustrins avfall. SNV rapport 4338 1994. 42 sidor.
- PM. Hantering av verksamhetsavfall, Länsstyrelsen Västra Götaland (rev. 2002-05-03) www.o.lst.se/pdf/Revierat_PM_verksamhetsavfall_020503.pdf

10.1.6 Hamnar

- Mottagningsanordningar för fartygsavfall i hamn. SNV rapport 4050 1992. 76 sidor.
- Mottagning av fartygsavfall i hamn Förklaringar till Sjöfartsverkets föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall från fartyg (SJÖFS 2001:12), anvisningar för upprättande av avfallsplaner m.m. Sjöfartsverket 2003. 59 sidor. Finns som pdf på www.sjofartsverket.se (sök "fartygsavfall")
- Avfallsmottagning i fritidsbåtshamnar. Webbpublicerad handbok. Sjöfartsverket www.sjofartsverket.se klicka Fritid på sjön - Miljö

10.1.7 Jordbruk

- Biologiskt avfall i kretslopp. Lennart Torstensson, SLU Fakta jordbruk nr 5, 2000. 4 sidor. pdf: www.slu.se/forskning/fakta/faktajordbruk/pdf00/Jo00-05.pdf

10.1.8 Sjukvårdsavfall

- Sjukvårdsavfall. Hantering och regler. Wahren H, Ahlgren Å. Socialstyrelsen Andra utgåvan april 2000. 159 sidor (pdf-fil). OBS: Uppdateras inte längre.
- Riskavfall: klassning och lagstiftning, Renhållningsverksföreningen, RVF 00:11

10.1.9 Producentansvar

- Producentansvar för förpackningar – ett tillsynsprojekt. PM 2004:1, Göteborgs Miljöförvaltning. pdf: www.miljo.goteborg.se/top/tryck/pm/PM_2004-1.pdf
- Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2002. Naturvårdsverket rapport 5299. 75 sidor. På www.naturvardsverket.se/bokhandeln

10.2 Webbplatser med information om avfall

www.rvf.se

RVF - Svenska Renhållningsverksföreningen är en intresse- och branschorganisation inom avfallshantering och återvinning. Här hittar man bland annat skriften *Svensk Avfallshantering*.

www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket, NV, har bland annat avfallsstatistik på sin hemsida under Teknik & miljö. Under lag & rätt finns sammanställning av en del regler om avfall (se även Jordnära nedan).

www.sjofartsverket.se

Sjöfartsverket har bl.a. uppgifter om avfallshantering i fritidsbåtshamnar och om mottagning av fartygsavfall i hamn.

www.kemi.se

På Kemikalieinspektionens webbplats kan man bl.a. söka information om olika ämnen, till hjälp bl.a. för klassificering av visst farligt avfall

www.srv.se

Räddningsverket har bl.a. information om farligt gods.

www.tofr.info

Tillsyns- och föreskriftsrådet har under rubrik EG-listan en behändig sammanställning över EG-regler som rör avfall. I övrigt finns bl.a. ett författningsregister för miljöbalksområdet.

www.svenskvatten.se

svenskt Vatten (f d VAV), är branschorganisation för de kommunala vatten- och avloppsreningsverken och hante-

www.forpackningsinsamlingen.se

rar därför frågor om t.ex. slam.

Förpackningsinsamlingen samordnar materialbolagsfrågor när det gäller producentansvar. På deras hemsida finns information om de olika avfallsslag för vilka producentansvar gäller. Det finns också länkar till materialbolagen.

www.repa.se

”Systerorganisation” till förpackningsinsamlingen (den ekonomiska delen som hanterar avgifter m.m.). På webbplatsen finns länkar med information om mottagning av olika slags förpackningsslag i varje kommun.

www.o.lst.se

På Länsstyrelsen Västra Götalands hemsida kan man läsa om det regionala miljömålsarbetet, avfallsfrågor m.m.

www.jordnara.nu

På Jordnära finns länkar till miljöbalken, förordningar och föreskrifter som utfärdats med stöd av miljöbalken eller tidigare lagar samt allmänna råd mm. Även annan lagstiftning än miljöbalken som rör miljöområdet finns med. Tips: Klicka Miljöbalken och sedan på kap. 15 så når man det mesta av regler som rör avfall, inklusive EG-regler. Länkar till lagar och förordningar leder till aktuell regel på www.notisum.se. Länkar till föreskrifter leder till aktuell regel på utfärdande myndighets hemsida.

www.stenametall.se

Stena Metall-koncernen är ett stort återvinningsföretag med verksamhet i hela landet och flera verksamhetsområden och dotterbolag bl.a. Stena Fragmentering (bilskrot, vitvaror m.m.), Stena Returpapper och Stena Technoworld (elektronikavfall).

www.reci.se

RECI Industri AB ordnar insamling, mellanlagring och behandling av farligt avfall från hela landet.

www.ragnsells.se

Ragn-Sells är ett avfalls- och återvinningsföretag med verksamhet i många kommuner. Ragn-Sells Specialavfall är en rikstäckande verksamhet som arbetar med farligt avfall, industriell slamsugning, cisternkontroll, sanering m.m.

www.sita.se

SITA Sverige är ett avfalls- och återvinningsföretag med verksamhet i många kommuner från Skåne till Norrbotten.

www.ieh.se

IEH, Statens Institut för ekologisk hållbarhet. Här finns bl.a. information om avfallsfrågor, goda exempel m.m. under rubriken Kretslopp

www.avfallsforum.nu

Avfallsforum. Nyheter på avfallsområdet från AHS - Avfallshanteringssystem AB

www.sbgf.org

Svenska biogasföreningen

www.bionet.net/en/index.htm

KNOTEN WEIMAR International Transfer Centre Environmental Technology.

Utbildning, projekt m.m. på avfallsområdet, internationellt.

www.byggigen.se

ByggIgen -Databaserad marknadsplats för begagnat byggmaterial

www.byggweb.se

ByggWeb. Företags- och produktinformation på byggområdet. Under rubrik ByggBiz även handel med begagnat byggmaterial m.m.

<http://www.iswa.org>

ISWA - International Solid Waste Association

www.iwm.co.uk

IWM - Institutes of Waste Management

www.kretslopp.goteborg.se

Kretsloppsnämnden i Göteborg

www.miljo.regeringen.se

Miljödepartementet

www.formas.se

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

www.mistra-research.se

Stiftelsen för Miljöstrategisk Forskning, MISTRA

<http://rss-fukia.org/svenska/start.htm>

Hemsida som bland annat innehåller information och statistik om avfall som riktar sig till skolor och ungdomar

10.3 Länsstyrelsens avfallsgrupp

På Länsstyrelsen finns en branschgrupp för Avfall som också kan vara en resurs vid frågor. I gruppen ingår bland andra Gudrun Magnusson (Mariestadskontoret), Anna-Karin Davidsson (Vänersborgskontoret), Jan Olofsson (Göteborgskontoret) och Eva Gullqvist (Göteborgskontoret, särskilt frågor om transport och mellanlagring av farligt avfall) Det bästa är att ringa Länsstyrelsens växel 60 50 00 (riktnummer 031, 0501, 0521) för att få tag på rätt person.

10.4 Miljösamverkans projektgrupper

2002 fanns Projektgrupp avfall som medverkade vid framtagandet av denna regelsammanställning.

Vid revideringen 2004 har Projektgrupp verksamhetsavfall haft motsvarande roll

För uppgifter om projektgruppsdeltagare, se Miljösamverkans webbplats

www.miljosamverkan.se Klicka Organisation – Grupper/resurser

10.5 Referenser

första utgåvan 2002

Sammanställningen har i huvudsak gjorts ifrån följande litteratur;

- Vägvisare och Lathund för miljö- och hälsoskydd, Lasse Lind, Fahlitteratur 2001
- Utkast till ”Miljömålen i Västra Götaland”, Miljömålsprojektet Länsstyrelsen Västra Götaland
- PM. Hantering av verksamhetsavfall, Länsstyrelsen Västra Götaland
- Avfallsförordningen
- Farligt avfall. Handbok 2001:5. Naturvårdsverket 2001

Resterande information har sammanställts från övriga lagtexter och efter sökning på internet. Följande hemsidor har varit till stor hjälp;

- Naturvårdsverkets hemsida <http://www.naturvardsverket.se/>
- Renhållningsverksföreningens hemsida www.rvf.se
- Länsstyrelsens hemsida www.o.lst.se

Slutligen tackar Miljösamverkan Västra Götalands projektgrupp avfall Cecilia Lunder, som påbörjade denna sammanställning, för all hjälp med detta

reviderade utgåvan 2004

I huvudsak samma som 2002, men i förekommande fall med nyare utgåvor av respektive publikation som källa. Dessutom följande:

- Producentansvar för förpackningar – ett tillsynsprojekt. PM 2004:1, Göteborgs Miljöförvaltning.

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen, Kommunförbunden i länet, kommunernas miljökontor

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 00

Hemsida

www.miljosamverkan.se

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lind.lasse@telia.com